

Žemo ir vidutinio pažangumo 7-8 metų mergaičių savivertės vidurkių palyginimas

Savęs vertinimo parametrai	Pažangumas	N	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	T-testo rezultatai	
					t	p
SV1	vidutinis	39	2,67	1,132	1,104	0,273
	žemas	29	2,34	1,261		
SV2	vidutinis	39	2,87	0,951	0,037	0,971
	žemas	29	2,86	1,217		
SV3	vidutinis	39	3,13	0,951	1,372	0,175
	žemas	29	2,76	1,272		
SV4	vidutinis	39	2,90	0,852	1,002	0,320
	žemas	29	2,66	1,143		
SV5	vidutinis	39	3,00	0,795	0,776	0,440
	žemas	29	2,83	1,037		
SV6	vidutinis	39	2,72	0,826	0,997	0,323
	žemas	29	2,48	1,122		
SV7	vidutinis	39	3,15	0,875	1,246	0,217
	žemas	29	2,83	1,284		
SV8	vidutinis	39	3,08	0,900	0,967	0,337
	žemas	29	2,83	1,227		
BSV	vidutinis	39	2,93	0,696	1,171	0,246
	žemas	29	2,69	0,999		

Paaiškinimai: SV1- „stiprus“, SV2- „gražus“, SV3- „darbštus“, SV4- „protingas“, SV5- „draugiškas“, SV6- „gabus“, SV7- „linksmas“, SV8- „laimingas“, BSV – bendras savęs vertinimas.

Iš 6 lentelės matome, kad lyginant žemo ir vidutinio pažangumo 7-8 metų mergaites pagal visus savivertės parametrus taip pat bendrą savęs vertinimą, statistiškai reikšmingų skirtumų nerasta.

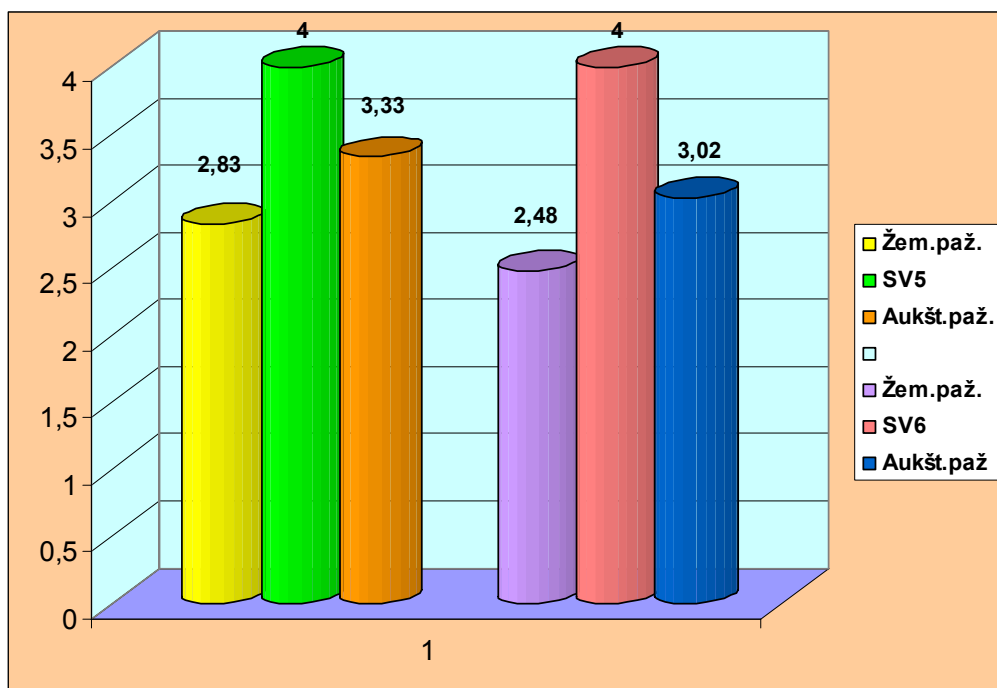
Žemo ir aukšto pažangumo 7-8 metų mergaičių savivertės vidurkių palyginimas

Savęs vertinimo parametrai	Pažangumas	N	vidurkis x	Standartinis nuokrypis q	T-testo rezultatai	
					t	p
SV1	žemas	29	2,34	1,261	-0,863	0,393
	aukštas	42	2,57	0,770		
SV2	žemas	29	2,86	1,217	-1,229	0,226
	aukštas	42	3,17	0,660		
SV3	žemas	29	2,76	1,272	-1,559	0,127
	aukštas	42	3,17	0,730		
SV4	žemas	29	2,66	1,143	-1,557	0,127
	aukštas	42	3,02	0,680		

SV5	žemas	29	2,83	1,037	-2,474	0,016
	aukštas	42	3,33	0,687		
SV6	žemas	29	2,48	1,122	-2,319	0,025
	aukštas	42	3,02	0,680		
SV7	žemas	29	2,83	1,284	-1,939	0,060
	aukštas	42	3,33	0,687		
SV8	žemas	29	2,83	1,227	-1,603	0,116
	aukštas	42	3,24	0,759		
BSV	žemas	29	2,69	0,999	-2,039	0,049
	aukštas	42	3,10	0,490		

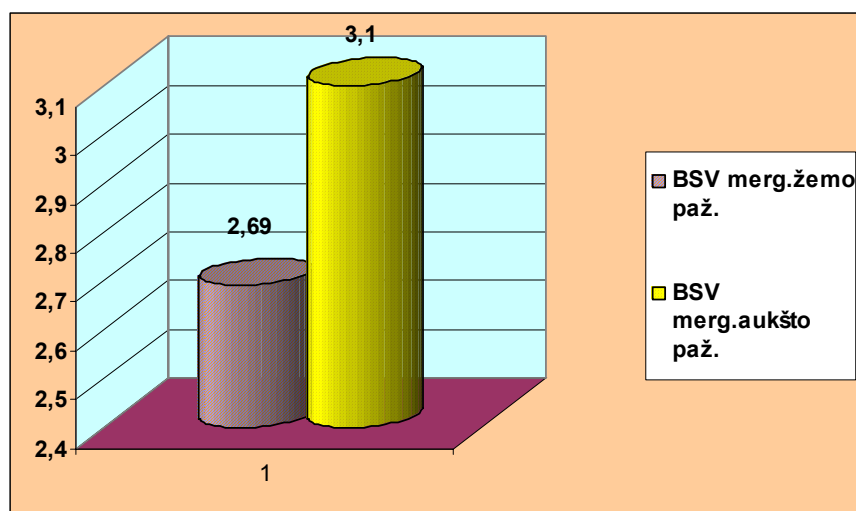
Paiškinimai: SV1- „stiprus“, SV2- „gražus“, SV3- „darbštus“, SV4- „protingas“, SV5- „draugiškas“, SV6- „gabus“, SV7- „linksmas“, SV8- „laimingas“.

Iš 7 lentelės matyti, kad žemo pažangumo mergaitės jaučiasi mažiau draugiškos, palyginus jas su aukšto pažangumo mergaitėmis ($t = -2,474$; $p = 0,016$). Taip pat blogiau besimokančios mergaitės jaučiasi mažiau gabios, palyginus jas su gerai besimokančiom mergaitėmis ($t = -2,319$; $p = 0,025$). Žr. 8 pav. Aukšto pažangumo mergaičių bendra savivertė yra aukštesnė, palyginus su žemo pažangumo mergaičių bendra saviverte ($t = -2,039$; $p = 0,049$). Žr. 9 pav.

9 pav. Žemo ir aukšto pažangumo 7-8 metų mergaičių savivertės vidurkių palyginimas

Paiškinimas: SV5 - „draugiškas“, SV6 - „gabus“.

9 pav. Žemo ir aukšto pažangumo 7-8 m. mergaičių bendros savivertės vidurkių palyginimas

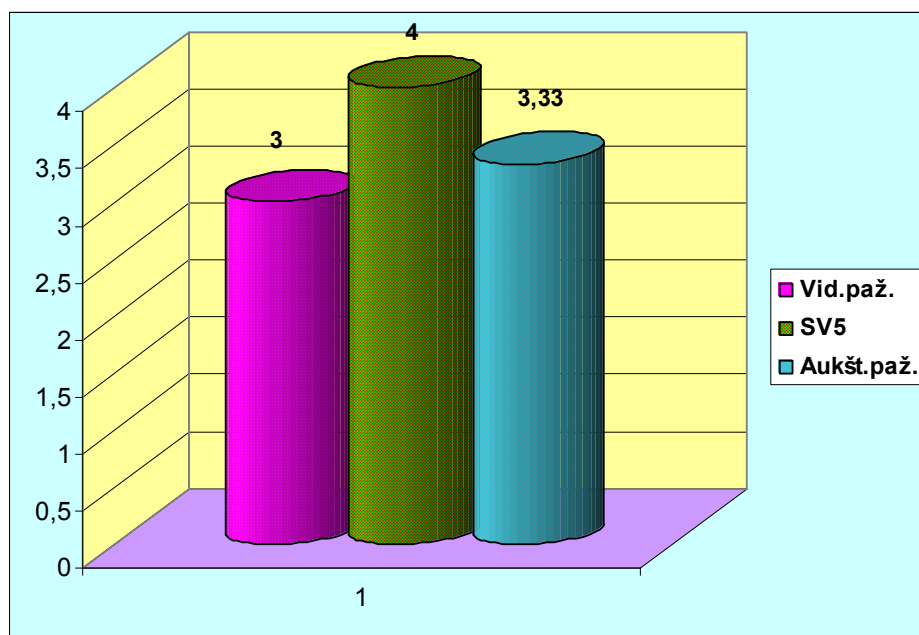
8 lentelė

Vidutinio ir aukšto pažangumo 7-8 metų mergaičių savivertės vidurkių palyginimas

Savęs vertinimo parametrai	Pažangumas	N	Vidurkis x	Standartinis nuokrypis q	T-testo rezultatai	
					t	p
SV1	vidutinis	39	2,67	1,132	0,440	0,662
	aukštas	42	2,57	0,770		
SV2	vidutinis	39	2,87	0,951	-1,610	0,112
	aukštas	42	3,17	0,660		
SV3	vidutinis	39	3,13	0,951	-0,203	0,840
	aukštas	42	3,17	0,730		
SV4	vidutinis	39	2,90	0,852	-0,734	0,465
	aukštas	42	3,02	0,680		
SV5	vidutinis	39	3,00	0,795	-2,024	0,046
	aukštas	42	3,33	0,687		
SV6	vidutinis	39	2,72	0,826	-1,812	0,074
	aukštas	42	3,02	0,680		
SV7	vidutinis	39	3,15	0,875	-1,031	0,306
	aukštas	42	3,33	0,687		
SV8	vidutinis	39	3,08	0,900	-0,868	0,388
	aukštas	42	3,24	0,759		
BSV	vidutinis	39	2,93	0,696	-1,247	0,217
	aukštas	42	3,10	0,490		

Paiškinimai: SV1- „stiprus“, SV2- „gražus“, SV3- „darbštus“, SV4- „protingas“, SV5- „draugiškas“, SV6- „gabus“, SV7- „linksmas“, SV8- „laimingas“.

Iš 8 lentelės matyti, kad vidutinio pažangumo mergaitės jaučiasi mažiau draugiškos, palyginus jas su aukšto pažangumo mergaitėmis ($t = -2,024$; $p = 0,046$). Pagal kitus savivertės parametrus statistiškai reikšmingų skirtumų nerasta. Žr. 10 pav.

10 pav. Vidutinio ir aukšto pažangumo 7-8 metų mergaičių savivertės vidurkių palyginimas

Paaiškinimas SV5 – „draugiškas“

9 lentelė

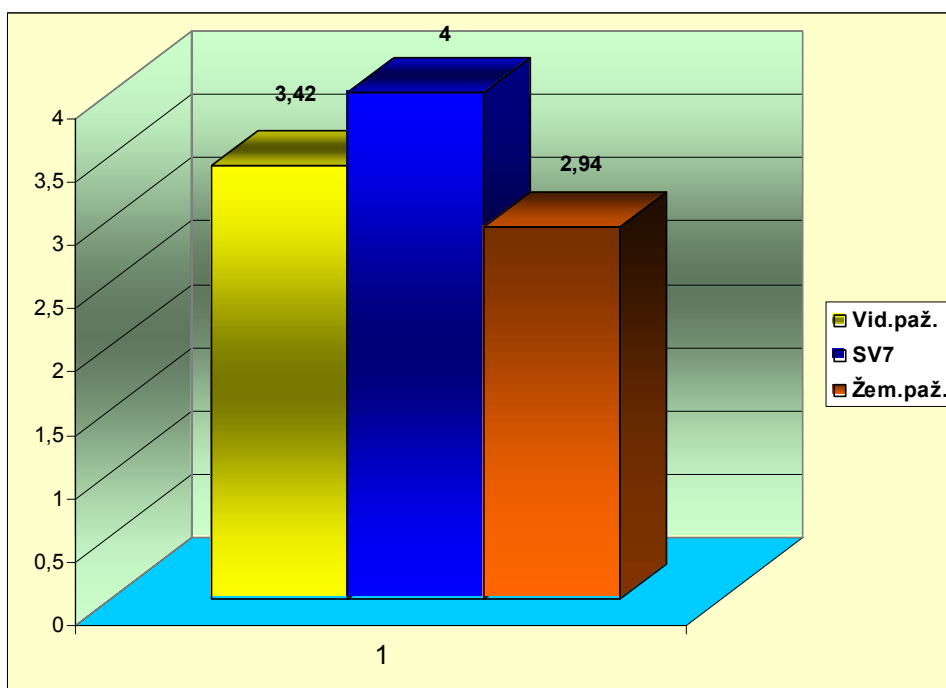
Žemo ir vidutinio pažangumo 7-8 metų berniukų savivertės vidurkių palyginimas

Savęs vertinimo parametrai	Pažangumas	N	Vidurkis x	Standartinis nuokrypis q	T-testo rezultatai	
					t	p
SV1	vidutinis	36	3,03	0,910	1,708	0,092
	žemas	33	2,64	0,994		
SV2	vidutinis	36	2,61	0,871	0,706	0,483
	žemas	33	2,45	0,971		
SV3	vidutinis	36	2,81	0,951	0,656	0,514
	žemas	33	2,64	1,168		
SV4	vidutinis	36	2,86	0,833	0,829	0,410
	žemas	33	2,70	0,810		
SV5	vidutinis	36	3,11	0,950	0,244	0,808
	žemas	33	3,06	0,747		
SV6	vidutinis	36	2,86	0,762	-0,693	0,491
	žemas	33	3,00	0,901		
SV7	vidutinis	36	3,42	0,770	2,483	0,016
	žemas	33	2,94	0,827		

SV8	vidutinis	36	3,25	0,874	1,815	0,074
	žemas	33	2,88	0,820		
BSV	vidutinis	36	2,99	0,588	1,518	0,134
	žemas	33	2,78	0,528		

Paaiškinimai: SV1- „stiprus“, SV2- „gražus“, SV3- „darbštus“, SV4- „protingas“, SV5- „draugiškas“, SV6- „gabus“, SV7- „linksmas“, SV8- „laimingas“, BSV – bendras savęs vertinimas.

Iš 9 lentelės matyti, kad žemo pažangumo berniukai jaučiasi liūdnesni, palyginus juos su vidutinio pažangumo berniukais ($t = 2,483$; $p = 0,016$). Pagal kitus savivertės parametrus statistiškai reikšmingų skirtumų nerasta. Žr. 11 pav.

11 pav. Vidutinio ir žemo pažangumo 7-8 metų berniukų savivertės vidurkių palyginimas

Paaiškinimas: SV7- „linksmas“

10 lentelė

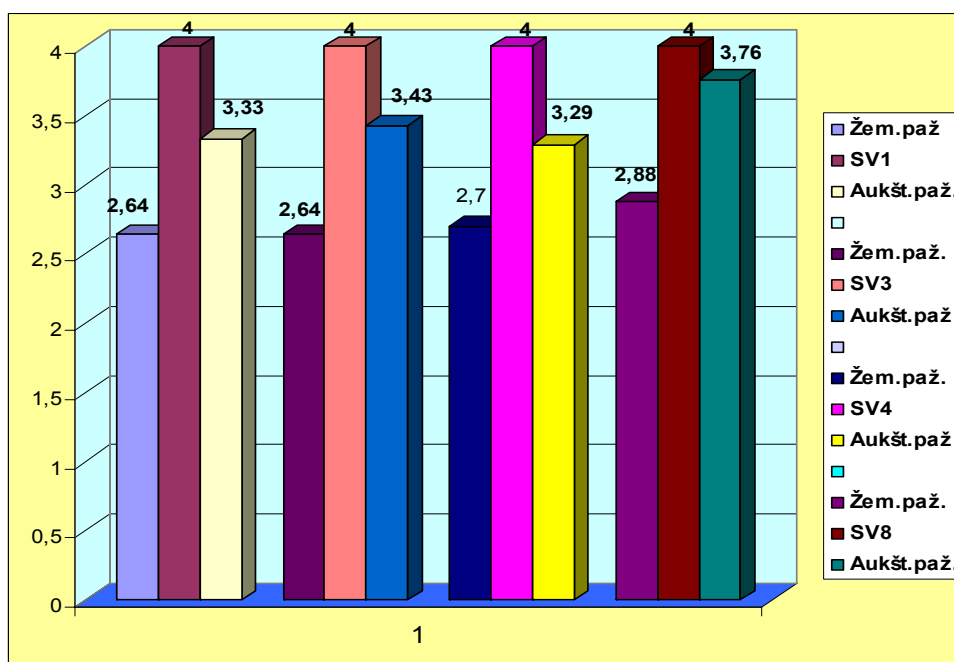
Žemo ir aukšto pažangumo 7-8 metų berniukų savivertės vidurkių palyginimas

Savęs vertinimo parametrai	Pažangumas	N	Vidurkis x	Standartinis nuokrypis q	T-testo rezultatai	
					t	p
SV1	žemas	33	2,64	0,994	-3,256	0,002
	aukštas	21	3,33	0,577		
SV2	žemas	33	2,45	0,971	-1,645	0,106
	aukštas	21	2,90	0,995		

SV3	žemas	33	2,64	1,168	-2,940	0,005
	aukštas	21	3,43	0,811		
SV4	žemas	33	2,70	0,810	-2,561	0,013
	aukštas	21	3,29	0,845		
SV5	žemas	33	3,06	0,747	-1,900	0,063
	aukštas	21	3,43	0,598		
SV6	žemas	33	3,00	0,901	-1,000	0,322
	aukštas	21	3,24	0,678		
SV7	žemas	33	2,94	0,827	-1,577	0,121
	aukštas	21	3,29	0,717		
SV8	žemas	33	2,88	0,820	-5,147	0,000
	aukštas	21	3,76	0,436		
BSV	žemas	33	2,78	0,582	-3,681	0,001
	aukštas	21	3,33	0,337		

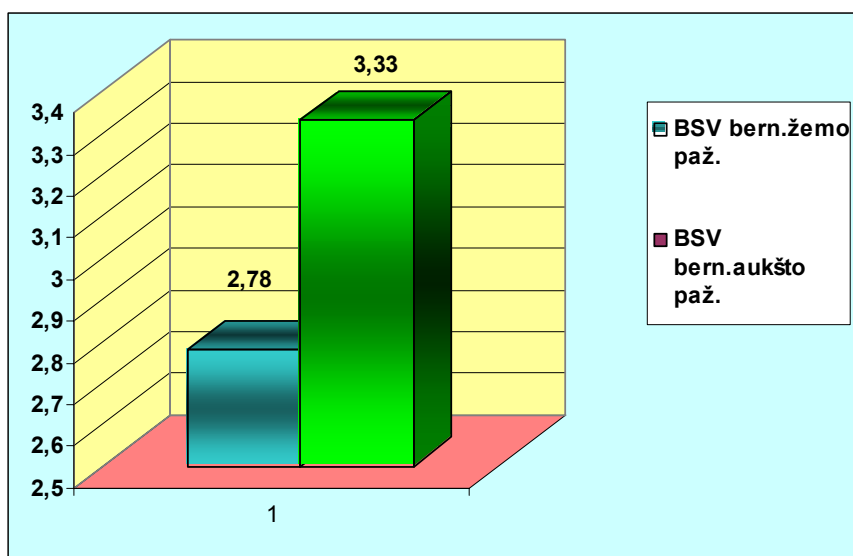
Paiškinimai: SV1- „stiprus“, SV2- „gražus“, SV3- „darbštus“, SV4- „protingas“, SV5- „draugiškas“, SV6- „gabus“, SV7- „linksmas“, SV8- „laimingas“, BSV – bendras savęs vertinimas.

Iš 10 lentelės matyti, kad žemo pažangumo berniukai jaučiasi ne tokie stiprūs, darbštūs, protingi, laimingi, palyginus juos su aukšto pažangumo berniukais. Statistiškai reikšmingi skirtumai gauti pagal šiuos savivertės parametrus: SV1-„stiprus“ ($t = -3,256$; $p = 0,002$), SV3-„darbštus“ ($t = -2,940$; $p = 0,005$); SV4-„protingas“ ($t = -2,561$; $p = 0,013$), SV8-„laimingas“ ($t = -5,147$; $p = 0,000$). Žr. 12 pav. Žemo pažangumo berniukų bendra savivertė žemesnė, palyginus juos su aukšto pažangumo berniukais ($t = -3,681$; $p = 0,001$). Žr. 13 pav.

12 pav. Žemo ir aukšto pažangumo 7-8 metų berniukų savivertės vidurkių palyginimas

Paiškinimai: SV1- „stiprus“, SV3- „darbštus“, SV4- „protingas“, SV8- „laimingas“.

13 pav. Žemo ir aukšto pažangumo 7-8 m. berniukų bendros savivertės vidurkių palyginimas

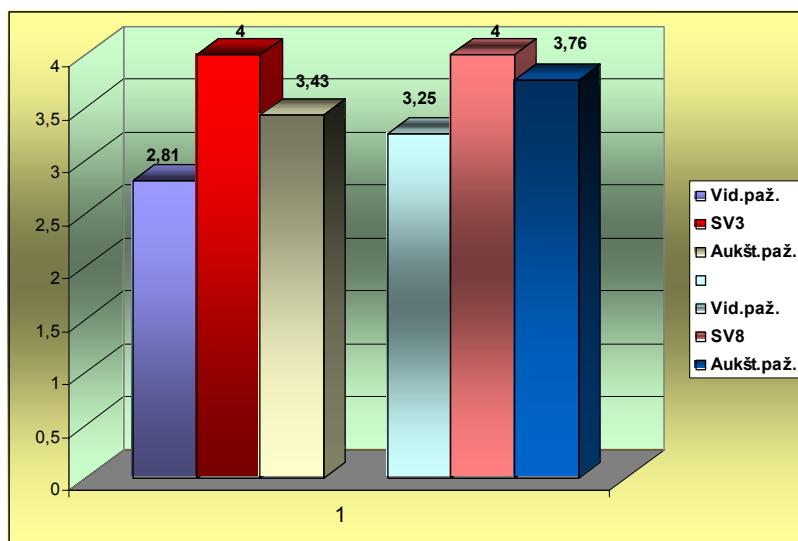
11 lentelė

Vidutinio ir aukšto pažangumo 7-8 metų berniukų savivertės vidurkių palyginimas

Savęs vertinimo parametrai	Pažangumas	N	Vidurkis x	Standartinis nuokrypis q	T-testo rezultatai	
					t	p
SV1	vidutinis	36	3,03	0,910	-1,382	0,172
	aukštas	21	3,33	0,577		
SV2	vidutinis	36	2,61	0,871	-1,165	0,249
	aukštas	21	2,90	0,995		
SV3	vidutinis	36	2,81	0,951	-2,515	0,015
	aukštas	21	3,43	0,811		
SV4	vidutinis	36	2,86	0,833	-1,846	0,070
	aukštas	21	3,29	0,845		
SV5	vidutinis	36	3,11	0,950	-1,378	0,174
	aukštas	21	3,43	0,598		
SV6	vidutinis	36	2,86	0,762	-1,797	0,078
	aukštas	21	3,24	0,768		
SV7	vidutinis	36	3,42	0,770	0,635	0,528
	aukštas	21	3,29	0,717		
SV8	vidutinis	36	3,25	0,874	-2,941	0,005
	aukštas	21	3,76	0,436		
BSV	vidutinis	36	2,99	0,588	-2,177	0,034
	aukštas	21	3,33	0,533		

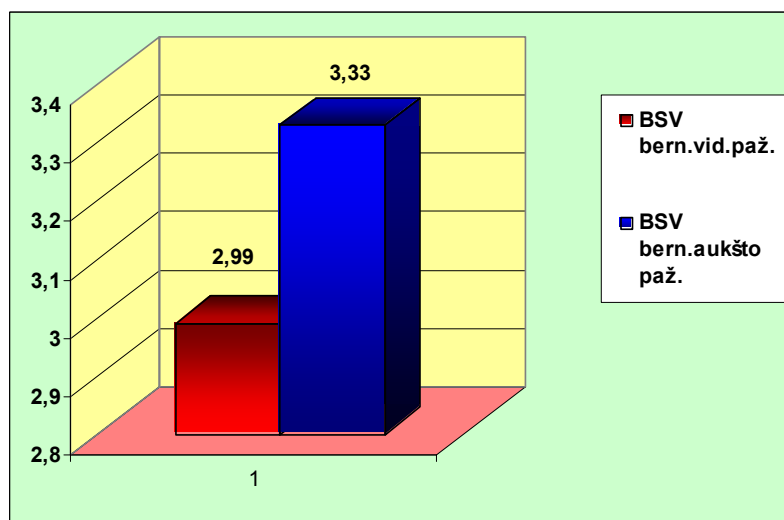
Paaiškinimai: SV1- „stiprus“, SV2- „gražus“, SV3- „darbštus“, SV4- „protingas“, SV5- „draugiškas“, SV6- „gabus“, SV7- „linksmas“, SV8- „laimingas“, BSV – bendras savęs vertinimas.

Iš 11 lentelės matome, kad vidutinio pažangumo berniukai jaučiasi mažiau darbštūs ($t = -2,515$; $p = 0,015$) ir ne tokie laimingi ($t = -2,941$; $p = 0,005$), palyginus juos su aukšto pažangumo berniukais. Žr. 14 pav. Vidutinio pažangumo berniukų bendra savivertė žemesnė, palyginus su aukšto pažangumo berniukų bendra saviverte ($t = -2,177$; $p = 0,034$). Žr. 15 pav.

14 pav. Vidutinio ir aukšto pažangumo 7-8 metų berniukų savivertės vidurkių palyginimas

Paaškinimai: SV3- „darbštus“, SV8- „laimingas“.

15 pav. Vidutinio ir aukšto pažangumo 7-8 m. berniukų bendros savivertės vidurkių palyginimas.

Palyginus 7-8 metų vaikų savęs vertinimą pagal pažangumą galime teigti, kad kuo aukštesnis pažangumas, tuo ir savivertės rodikliai aukštesni. Taigi savivertė siejasi su pažangumu.

7-8 metų berniukų ir mergaičių grupių vidinės darnos vidurkių palyginimas

Vidinės darnos parametrai	Lytis	N	Vidurkis x	Standartinis nuokrypis q	T-testo rezultatai	
					t	p
VD1	berniukai	90	3,00	1,028	0,518	0,605
	mergaitės	110	2,93	0,936		
VD2	berniukai	90	2,68	1,015	-1,513	0,132
	mergaitės	110	2,90	1,049		
VD3	berniukai	90	2,77	0,949	0,586	0,559
	mergaitės	110	2,68	1,075		
VD4	berniukai	90	2,89	0,988	-0,069	0,945
	mergaitės	110	2,90	1,080		
VD5	berniukai	90	3,00	0,848	-0,674	0,501
	mergaitės	110	3,08	0,858		
VD6	berniukai	90	3,16	0,847	-0,486	0,627
	mergaitės	110	3,22	0,952		
VD7	berniukai	90	3,06	0,866	0,410	0,682
	mergaitės	110	3,00	1,049		
VD8	berniukai	90	3,11	0,827	-1,475	0,142
	mergaitės	110	3,29	0,881		
VD9	berniukai	90	3,09	0,967	1,153	0,250
	mergaitės	110	2,93	1,002		
VD10	berniukai	90	3,11	0,977	0,503	0,616
	mergaitės	110	3,04	1,100		
VD11	berniukai	90	3,27	0,818	0,744	0,458
	mergaitės	110	3,17	0,966		
VD12	berniukai	90	2,97	0,905	-0,189	0,851
	mergaitės	110	2,99	0,904		
VD13	berniukai	90	3,00	1,071	1,217	0,225
	mergaitės	110	2,81	1,129		
VD14	berniukai	90	2,84	1,111	-1,042	0,299
	mergaitės	110	3,01	1,113		
VD15	berniukai	90	3,32	0,981	-0,169	0,866
	mergaitės	110	3,35	0,952		
VD16	berniukai	90	3,08	0,963	1,648	0,101
	mergaitės	110	2,85	1,015		
BVD	berniukai	90	48,33	5,577	0,223	0,824
	mergaitės	110	48,13	7,158		

Paiškinimai: VD1- „džiaugsmas“, VD2- „pagalba“, VD3- „nuobodumas“, VD4- „ rūpestis“, VD5- „pasitikėjimas“, VD6- „elgesys“, VD7- „įsitikinimas“, VD8- „ sutrikimas“, VD9- „pagalba“, VD10- „problemų sprendimas“, VD11- „ interesai“, VD12- „ veikla“, VD13- „ nuojauta“, VD14- „ gailestis“, VD15- „ nežinojimas“, VD16- „pasitikėjimas“, BVD – bendra vidinė darna.

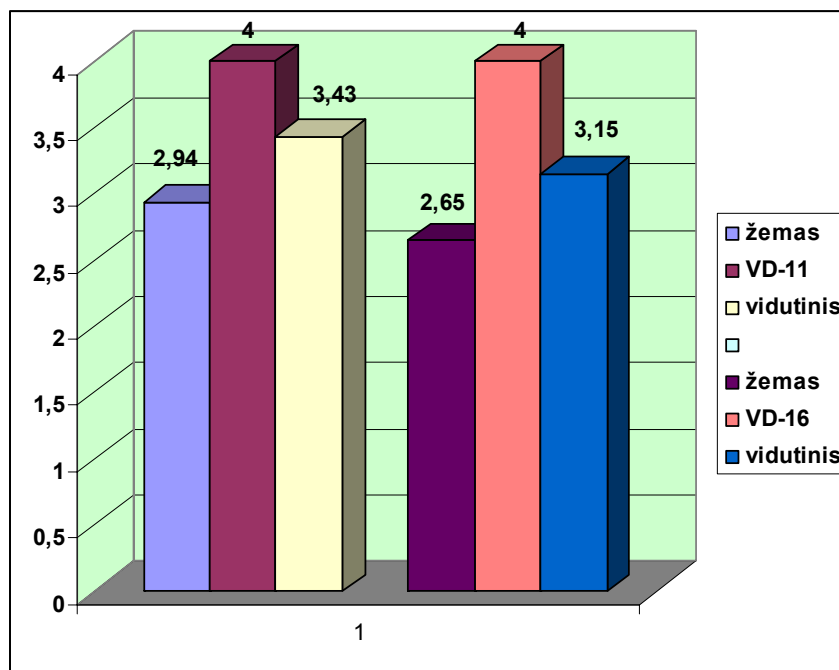
Iš 12 lentelės matyti, kad palyginus mergaičių ir berniukų grupių vidinės darnos vidurkius, statistiškai reikšmingų skirtumų nerasta.

Žemo ir vidutinio pažangumo 7-8 metų vaikų vidinės darnos vidurkių palyginimas

Vidinės darnos parametrai	Pažangumas	N	Vidurkis x	Standartinis nuokrypis q	T-testo rezultatai	
					t	p
VD1	žemas	62	2,87	1,000	-0,610	0,543
	vidutinis	75	2,97	0,958		
VD2	žemas	62	2,61	1,046	-0,794	0,427
	vidutinis	75	2,76	1,101		
VD3	žemas	62	2,77	1,062	0,229	0,819
	vidutinis	75	2,73	1,018		
VD4	žemas	62	2,74	1,031	-1,214	0,227
	vidutinis	75	2,95	0,971		
VD5	žemas	62	2,97	0,923	-0,637	0,525
	vidutinis	75	3,07	0,890		
VD6	žemas	62	2,95	1,047	-1,729	0,086
	vidutinis	75	3,23	0,815		
VD7	žemas	62	2,89	0,977	-0,113	0,910
	vidutinis	75	2,91	1,029		
VD8	žemas	62	2,98	1,109	-1,780	0,077
	vidutinis	75	3,27	0,741		
VD9	žemas	62	2,77	1,031	-1511	0,133
	vidutinis	75	3,04	1,019		
VD10	žemas	62	2,97	1,086	-0,317	0,751
	vidutinis	75	3,03	1,078		
VD11	žemas	62	2,94	0,939	-0,357	0,001
	vidutinis	75	3,43	0,774		
VD12	žemas	62	2,74	0,974	-0,993	0,323
	vidutinis	75	2,91	0,961		
VD13	žemas	62	2,71	1,206	-1,038	0,301
	vidutinis	75	2,91	1,016		
VD14	žemas	62	2,63	1,149	-1,664	0,099
	vidutinis	75	2,96	1,168		
VD15	žemas	62	3,11	1,010	-1,351	0,179
	vidutinis	75	3,35	1,007		
VD16	žemas	62	2,65	1,088	-2,814	0,006
	vidutinis	75	3,15	0,996		
BVD	žemas	62	45,29	8,082	-2,968	0,004
	vidutinis	75	48,64	5,002		

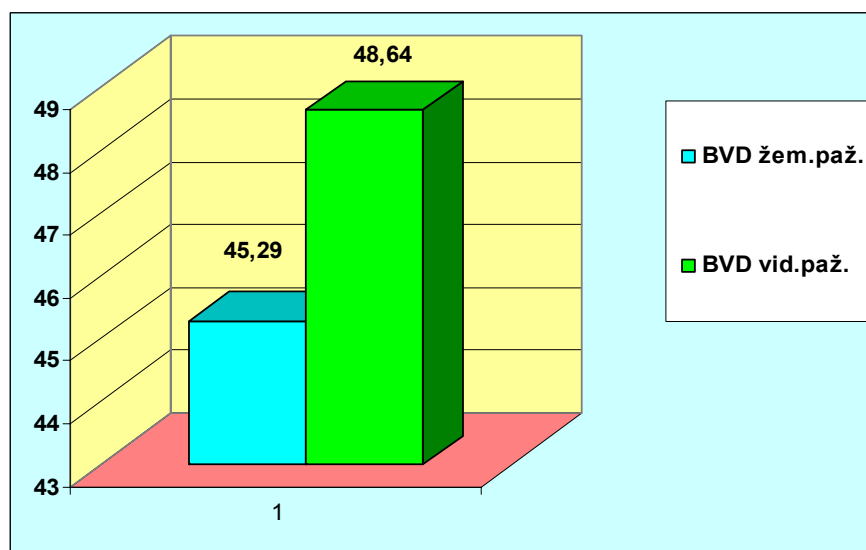
Paiškinimai: VD1- „džiaugsmas“, VD2- „pagalba“, VD3- „nuobodumas“, VD4- „rūpestis“, VD5- „pasitikėjimas“, VD6- „elgesys“, VD7- „įsitikinimas“, VD8- „sutrikimas“, VD9- „pagalba“, VD10- „problemų sprendimas“, VD11- „interesai“, VD12- „veikla“, VD13- „nuojauta“, VD14- „gailestis“, VD15- „nežinojimas“, VD16- „pasitikėjimas“, BVD- bendra vidinė darna.

Iš 13 lentelės matyti, kad žemo pažangumo vaikai mažiau susidomėję gyvenimu ($t = -0,357$; $p = 0,001$) ir ne visada pasitiki savimi ($t = -2,814$; $p = 0,006$), palyginus juos su vidutinio pažangumo vaikais. Žr.16 pav. Lyginant bendrą vidinę darną pagal pažangumą matome, kad žemo pažangumo vaikų vidinė darną žemesnė, palyginus su vidutinio pažangumo vaikų bendra vidine darną ($t = -2,968$; $p = 0,004$). Žr.17pav.

16 pav. Žemo ir vidutinio pažangumo 7-8 metų vaikų vidinės darnos vidurkių palyginimas

Paaškinimai: VD-11 „interesai“, VD-16 „pasitikėjimas“.

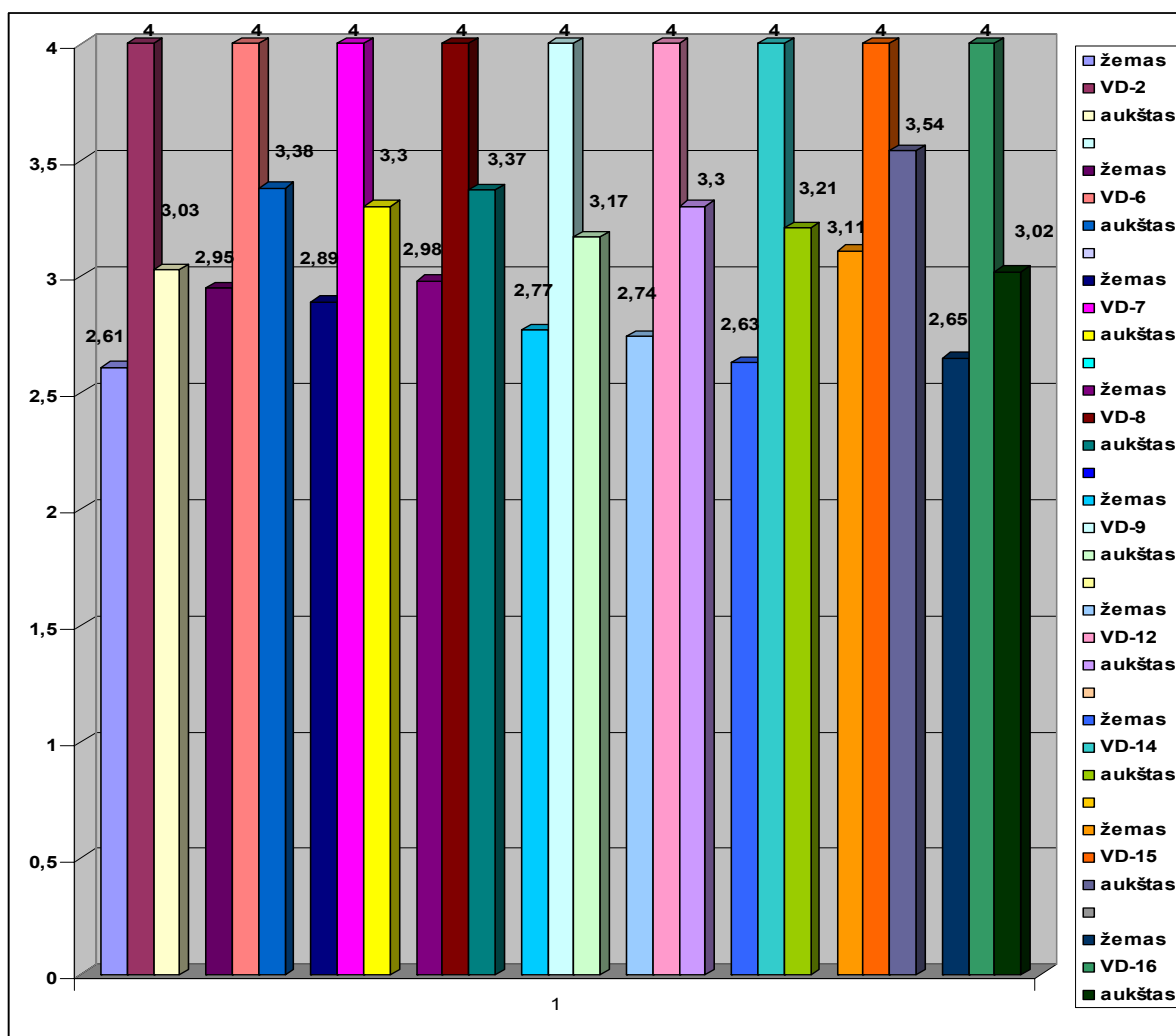
17pav. Žemo ir vidutinio pažangumo 7-8 m. vaikų bendros vidinės darnos vidurkių palyginimas

Žemo ir aukšto pažangumo 7-8 metų vaikų vidinės darnos vidurkių palyginimas

Vidinės darnos parametrai	Pažangumas	N	Vidurkis x	Standartinis nuokrypis q	T-testo rezultatai	
					t	p
VD1	žemas	62	2,87	1,000	-0,907	0,366
	aukštas	63	3,03	0,983		
VD2	žemas	62	2,61	1,046	-2,384	0,019
	aukštas	63	3,03	0,915		
VD3	žemas	62	2,77	1,062	0,673	0,502
	aukštas	63	2,65	0,986		
VD4	žemas	62	2,74	1,031	-1,277	0,204
	aukštas	63	2,98	1,114		
VD5	žemas	62	2,97	0,923	-0,856	0,394
	aukštas	63	3,10	0,734		
VD6	žemas	62	2,95	1,047	-2,565	0,012
	aukštas	63	3,38	0,812		
VD7	žemas	62	2,89	0,977	-2,551	0,012
	aukštas	63	3,30	0,035		
VD8	žemas	62	2,98	1,109	-2,345	0,021
	aukštas	63	3,37	0,655		
VD9	žemas	62	2,77	1,031	-2,346	0,021
	aukštas	63	3,17	0,871		
VD10	žemas	62	2,97	1,086	-1,390	0,167
	aukštas	63	3,22	0,958		
VD11	žemas	62	2,94	0,939	-1,796	0,075
	aukštas	63	3,24	0,946		
VD12	žemas	62	2,74	0,974	-3,793	0,000
	aukštas	63	3,30	0,638		
VD13	žemas	62	2,71	1,206	-1,721	0,088
	aukštas	63	3,06	1,091		
VD14	žemas	62	2,63	1,149	-3,083	0,003
	aukštas	63	3,21	0,936		
VD15	žemas	62	3,11	1,010	-2,596	0,011
	aukštas	63	3,54	0,820		
VD16	žemas	62	2,65	1,088	-2,141	0,034
	aukštas	63	3,02	0,833		
BVD	žemas	62	45,29	8,082	-4,402	0,000
	aukštas	63	50,60	5,104		

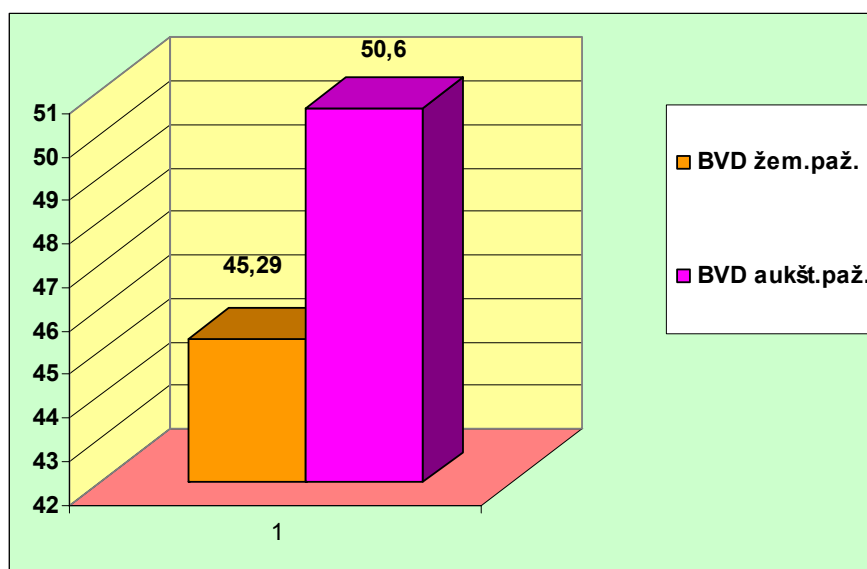
Paaiškinimai: VD1- „džiaugsmas“, VD2- „pagalba“, VD3- „nuobodumas“, VD4- „ rūpestis“, VD5- „pasitikėjimas“, VD6- „elgesys“, VD7- „įsitikinimas“, VD8- „ sutrikimas“, VD9- „pagalba“, VD10- „problemų sprendimas“, VD11- „ interesai“, VD12- „ veikla“, VD13- „ nuojauta“, VD14- „ gailestis“, VD15- „ nežinojimas“, VD16- „pasitikėjimas“, BVD- bendra vidinė darna.

Iš 14 lentelės matome, kad lyginant žemo ir aukšto pažangumo moksleivių vidinės darnos vidurkius gavome statistiškai reikšmingus skirtumus pagal šiuos vidinės darnos parametrus: VD2-„pagalba“ ($t = -2,384$; $p = 0,019$), VD6-„elgesys“ ($t = -2,565$; $p = 0,012$), VD7-„įsitikinimas“ ($t = -2,551$; $p = 0,012$), VD8-„sutrikimas“ ($t = -2,346$; $p = 0,021$), VD9-„pagalba“ ($t = -2,346$; $p = 0,021$), VD12-„veikla“ ($t = 3,793$; $p = 0,000$), VD14-„gailestis“ ($t = -3,083$; $p = 0,003$), VD15-„nežinojimas“ ($t = -2,596$; $p = 0,011$), VD16-„pasitikėjimas“ ($t = 2,141$; $p = 0,034$). Blogiau besimokantys vaikai, palyginus su gerai besimokančiais, mažiau pasitiki savimi, aplinka, taip pat sunkiau priima aplinkos reikalavimus. Žr. 18 pav. Žemo pažangumo moksleivių bendra vidinė darna yra žemesnė, palyginus su aukšto pažangumo moksleivių bendra vidine darna ($t = -4,402$; $p = 0,000$). Žr. 19 pav.

18 pav. Žemo ir aukšto pažangumo 7-8 metų vaikų vidinės darnos vidurkių palyginimas

Paaiškinimai: VD2- „pagalba“, VD6- „elgesys“, VD7- „įsitikinimas“, VD8- „sutrikimas“, VD9- „pagalba“, VD12- „veikla“, VD14- „gailestis“, VD15- „nežinojimas“, VD16- „pasitikėjimas“.

19 pav. Žemo ir aukšto pažangumo 7-8 m. vaikų bendros vidinės darnos vidurkių palyginimas

15 lentelė

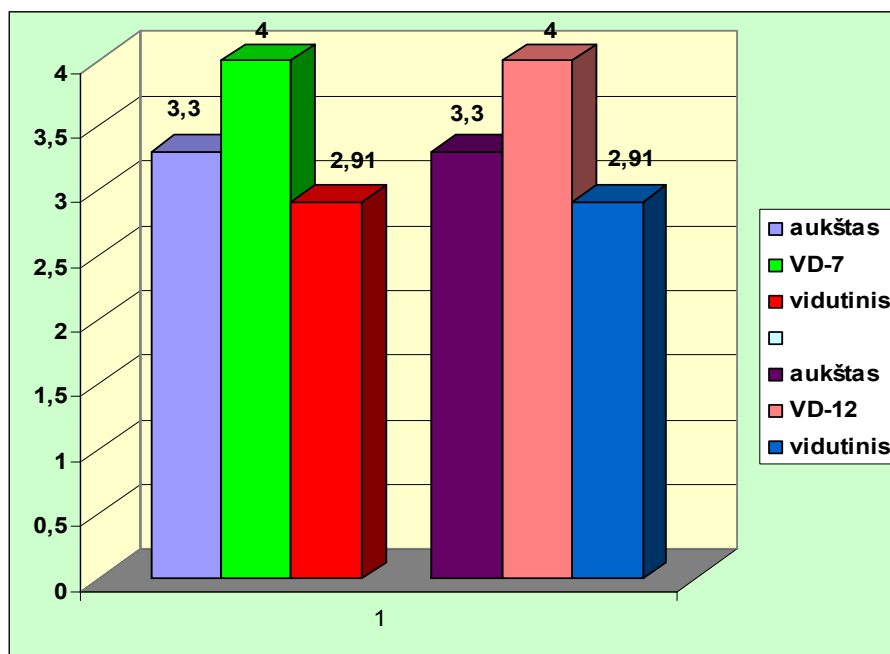
Vidutinio ir aukšto pažangumo 7-8 metų vaikų vidinės darnos vidurkių palyginimas

Vidinės darnos parametrai	Pažangumas	N	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	T- testo rezultatai	
					t	p
VD1	vidutinis	75	2,97	0,958	-0,352	0,725
	aukštas	63	3,03	0,983		
VD2	vidutinis	75	2,76	1,101	-1,558	0,121
	aukštas	63	3,03	0,915		
VD3	vidutinis	75	2,73	1,018	0,481	0,631
	aukštas	63	2,65	0,986		
VD4	vidutinis	75	2,95	0,971	-0,211	0,833
	aukštas	63	2,98	1,114		
VD5	vidutinis	75	3,07	0,890	-0,203	0,839
	aukštas	63	3,10	0,734		
VD6	vidutinis	75	3,23	0,815	-1,110	0,269
	aukštas	63	3,38	0,812		
VD7	vidutinis	75	2,91	1,029	-2,488	0,014
	aukštas	63	3,30	0,835		
VD8	vidutinis	75	3,27	0,741	-0,819	0,414
	aukštas	63	3,37	0,655		
VD9	vidutinis	75	3,04	1,019	-0,825	0,411
	aukštas	63	3,17	0,871		
VD10	vidutinis	75	3,03	1,078	-1,117	0,266
	aukštas	63	3,22	0,958		
VD11	vidutinis	75	3,43	0,774	1,288	0,200
	aukštas	63	3,24	0,946		

VD12	vidutinis	75	2,91	0,961	-2,881	0,005
	aukštas	63	3,30	0,638		
VD13	vidutinis	75	2,91	1,016	-0,874	0,384
	aukštas	63	3,06	1,091		
VD14	vidutinis	75	2,96	1,168	-1,349	0,179
	aukštas	63	3,21	0,1936		
VD15	vidutinis	75	3,35	1,007	-1,220	0,225
	aukštas	63	3,54	0,820		
VD16	vidutinis	75	3,15	0,996	0,827	0,409
	aukštas	63	3,02	0,833		
BVD	vidutinis	75	48,64	5,002	-2,275	0,024
	aukštas	63	50,60	5,104		

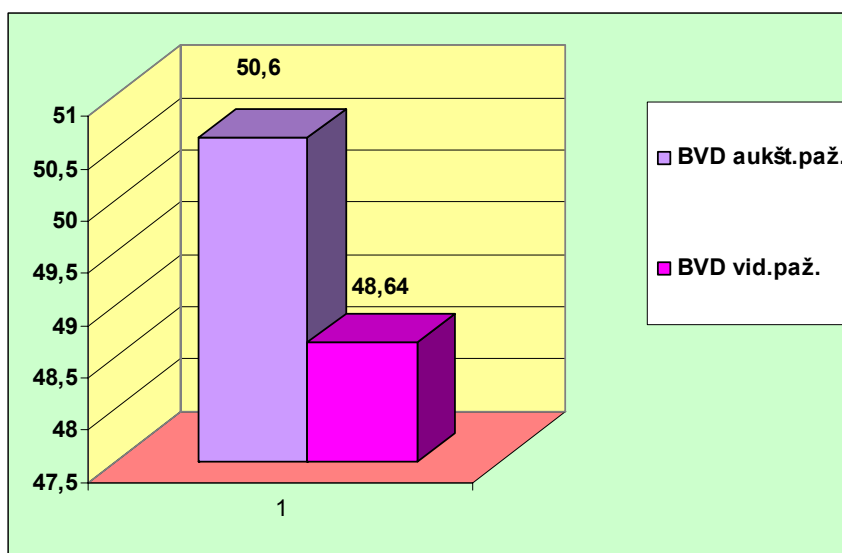
Paiškinimai: VD1- „džiaugsmas“, VD2- „pagalba“, VD3- „nuobodumas“, VD4- „rūpestis“, VD5- „pasitikėjimas“, VD6- „elgesys“, VD7- „įsitikinimas“, VD8- „sutrikimas“, VD9- „pagalba“, VD10- „problemų sprendimas“, VD11- „interesai“, VD12- „veikla“, VD13- „nuojauta“, VD14- „gailestis“, VD15- „nežinojimas“, VD16- „pasitikėjimas“, BVD- bendras savęs vertinimas.

Iš 15 lentelės matyti, kad vidutinio pažangumo moksleiviai mažiau pasitiki savimi ($t = -2,488$; $p = 0,014$) ir sunkiau priima aplinkos reikalavimus ($t = -2,881$; $p = 0,005$), palyginus su aukšto pažangumo moksleiviais. Žr. 20 pav. Bendra vidinė darna žemesnė vidutinio pažangumo moksleivių, palygins su aukšto pažangumo moksleiviais ($t = -2,275$; $p = 0,024$). Žr. 21 pav.

20 pav. Vidutinio ir aukšto pažangumo 7-8 metų vaikų vidinės darnos vidurkių palyginimas

Paiškinimai: VD-7 „įsitikinimas“, VD-12 „veikla“

21 pav. Aukšto ir vidutinio pažangumo 7-8 m. vaikų bendros vidinės darnos vidurkių palyginimas

„AŠ“ IDENTIFIKACIJOS IR GYVENIMO KELIO NUOSEKLUMO SUVOKIMO TYRIMAS

16 lentelė

Žemo ir vidutinio pažangumo 7-8 metų vaikų esamo amžiaus ir lyties statuso identifikavimas

	Žemas		Vidutinis		T-testo rezultatai	
	Vidurkis	Standart. nuokrypis	Vidurkis	Standart. nuokrypis	t	p
„AŠ“ identifikacija su mokiniu	0,76	0,43	0,79	0,41	-0,396	0,693
„AŠ“ identifikacija su ikimokyklinuku	0,10	0,30	0,12	0,33	-0,430	0,668
„AŠ“ identifikacija su mergina, jaunuoliu	0,08	0,27	0,08	0,27	0,014	0,989

Iš 16 lentelės matome, kad 7-8 m. moksleivių esamo amžiaus ir lyties statuso identifikacijoje pagal žemą ir vidutinį pažangumą, statistiškai reikšmingų skirtumų negavome.

**Žemo ir aukšto pažangumo 7-8 metų vaikų esamo amžiaus ir lyties statuso
identifikavimas**

	Žemas		Aukštas		T-testo rezultatai	
	Vidurkis	Standart. nuokrypis	Vidurkis	Standart. nuokrypis	t	p
“Aš” identifikacija su mokiniu	0,76	0,43	0,98	0,13	-3,960	0,000
“Aš” identifikacija su ikimokyklinuku	0,10	0,30	0,02	0,13	1,971	0,052
“Aš” identifikacija su mergina, jaunuoliu	0,08	0,27	0,00	0,00	2,313	0,024

Iš 17 lentelės matyti, kad žemo pažangumo moksleiviai prasčiau suvokia esamą amžiaus ir lyties statusą ($t = -3,960$; $p = 0,000$), palyginus juos su aukšto pažangumo moksleiviais. Blogiau besimokantys vaikai dažniau save identifikuoja su merginos/jaunuolio įvaizdžiu, ko visai nedarė gerai besimokantys vaikai ($t = 2,313$; $p = 0,024$). Statistiškai reikšmingų skirtumų nepastebėta identifikacijoje su ikimokyklinuku.

**Vidutinio ir aukšto pažangumo 7-8 metų vaikų esamo amžiaus ir lyties statuso
identifikavimas**

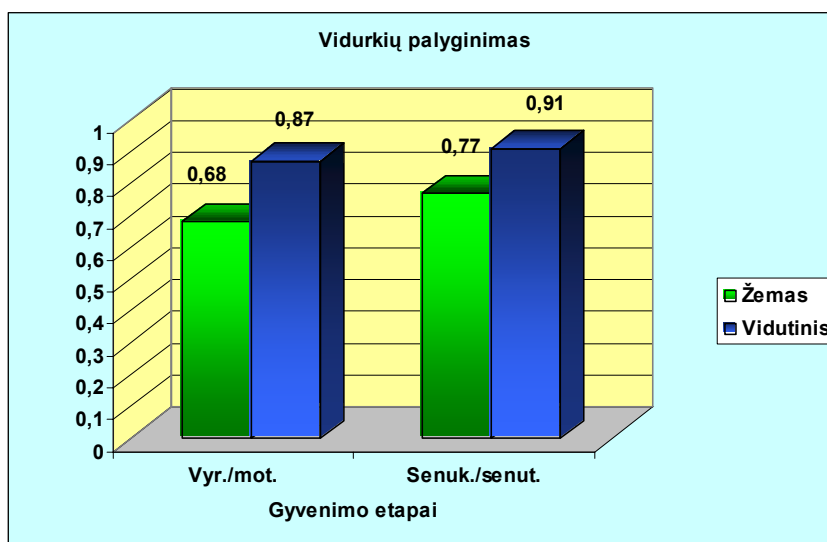
	Vidutinis		Aukštas		T-testo rezultatai	
	Vidurkis	Standart. nuokrypis	Vidurkis	Standart. nuokrypis	t	p
“Aš” identifikacija su mokiniu	0,79	0,41	0,98	0,13	-3,934	0,000
“Aš” identifikacija su ikimokyklinuku	0,12	0,33	0,02	0,13	2,541	0,013
“Aš” identifikacija su mergina, jaunuoliu	0,08	0,27	0,00	0,00	2,537	0,013

Iš 18 lentelės matyti, kad lyginant esamą amžiaus ir lyties statuso identifikaciją pagal vidutinį ir aukštą pažangumą, gauname statistiškai reikšmingus skirtumus. Palyginus vidutinio ir aukšto pažangumo parametrus matome, kad vidutinio pažangumo vaikai mažiau save identifikavo su mokiniu ($t = -3,934$; $p = 0,000$). Vidutinio pažangumo moksleiviai dažniau, nei aukšto pažangumo, save identifikavo su ikimokyklinuku ($t = 2,541$; $p = 0,013$) ir mergina / jaunuoliu ($t = 2,537$; $p = 0,013$).

Žemo ir vidutinio pažangumo 7-8 metų vaikų pilnas gyvenimo kelio identifikavimas

Gyvenimo kelio identifikacija	Žemas		Vidutinis		T-testo rezultatai	
	Vidurkis	Standart. nuokrypis	Vidurkis	Standart. nuokrypis	t	p
Kūdikis	0,77	0,42	0,80	0,40	-0,366	0,715
Ikimokyklinukas	0,71	0,46	0,77	0,42	-0,846	0,399
Mokinys/mokinė	0,81	0,40	0,84	0,37	-0,511	0,610
Jaunuolis/mergina	0,73	0,45	0,83	0,38	-1,399	0,164
Vyras/moteris	0,68	0,47	0,87	0,34	-2,639	0,010
Senukas/senutė	0,77	0,42	0,91	0,29	-2,092	0,039
Bendras nuoseklumas	0,39	0,49	0,52	0,50	-1,556	0,122

Iš 19 lentelės matyti, kad žemo pažangumo moksleiviai sunkiau suvokia vyro/moters ($t = -2,639$ $p = 0,010$) ir senuko/senutės gyvenimo etapus ($t = -2,092$; $p = 0,039$), palyginus su vidutinio pažangumo moksleiviais. Rodikliai pavaizduoti žemiau 22 pav.

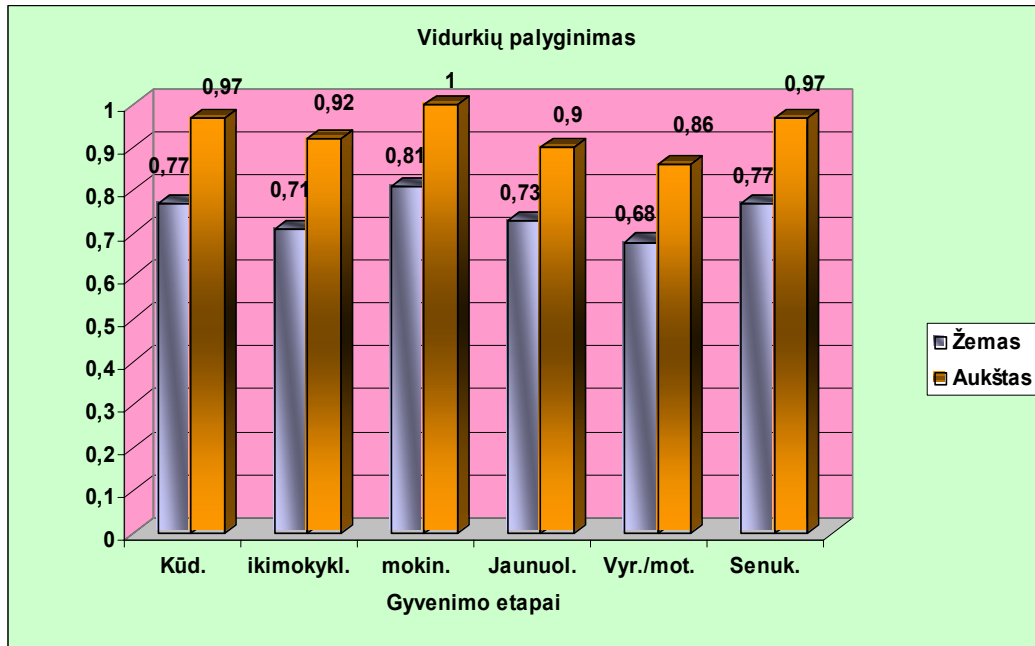

22 pav. Žemo ir vidutinio pažangumo 7-8 metų vaikų pilnas gyvenimo kelio identifikavimas

Žemo ir aukšto pažangumo 7-8 metų vaikų pilnas gyvenimo kelio identifikavimas

Gyvenimo kelio identifikacija	Žemas		Aukštas		T-testo rezultatai	
	Vidurkis	Standart. nuokrypis	Vidurkis	Standart. nuokrypis	t	p
Kūdikis	0,77	0,42	0,97	0,18	-3,347	0,001
Ikimokyklinukas	0,71	0,46	0,92	0,27	-3,125	0,002
Mokinys/mokinė	0,81	0,40	1,00	0,00	-3,826	0,000
Jaunuolis/mergina	0,73	0,45	0,90	0,30	-2,624	0,010
Vyras/moteris	0,68	0,47	0,86	0,35	-2,411	0,018
Senukas/senutė	0,77	0,42	0,97	0,18	-3,347	0,001
Bendras nuoseklumas	0,39	0,49	0,75	0,44	-4,307	0,000

20 lentelėje visi rodikliai yra statistiškai reikšmingi, t.y. žemo pažangumo moksleiviai prasčiau suvokia gyvenimo kelio nuoseklumą, palyginus su aukšto pažangumo moksleiviais. Geriau besimokantys tiksliau identifikuoja savo esamą, buvusį ir būsimą amžiaus ir lyties statusą pagal visas amžiaus tarpsnių pozicijas: kūdikis ($t = -3,347$; $p = 0,001$), ikimokyklinukas ($t = -3,125$; $p = 0,002$), mokinys/mokinė ($t = -3,826$; $p = 0,000$), jaunuolis/mergina ($t = -2,624$; $p = 0,010$), vyras/moteris ($t = -3,347$; $p = 0,001$), senukas / senutė ($t = -3,347$; $p = 0,000$). Žr.23 pav.

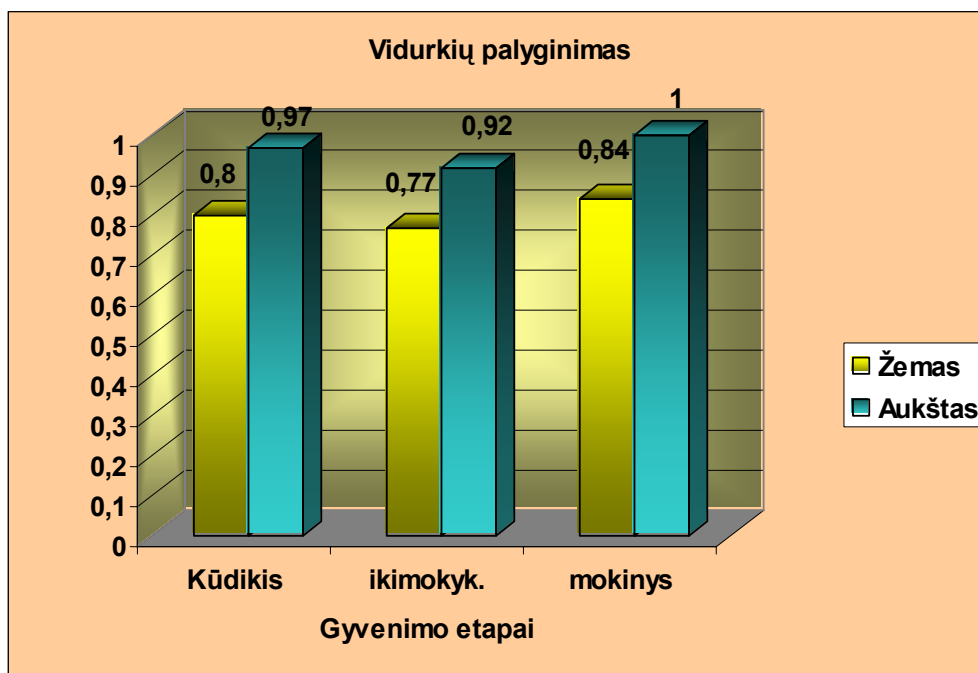
23 pav. Žemo ir aukšto pažangumo 7-8 metų vaikų pilnas gyvenimo kelio identifikavimas

21 lentelė

Vidutinio ir aukšto pažangumo 7-8 metų vaikų pilnas gyvenimo kelio identifikavimas

Gyvenimo kelio identifikacija	Vidutinis		Aukštas		T-testo rezultatai		
	vidurkis	Standartinis nuokrypis	vidurkis	Standartinis nuokrypis	t	df	p
Kūdikis	0,80	0,40	0,97	0,18	-3,264	105,224	0,001
Ikimokyklinukas	0,77	0,42	0,92	0,27	-2,473	128,103	0,015
Mokinys/mokinė	0,84	0,37	1,00	0,00	-3,754	74,000	0,000
Jaunuolis/mergina	0,83	0,38	0,90	0,30	-1,354	135,211	0,178
Vyras/moteris	0,87	0,34	0,86	0,35	0,161	136	0,873
Senukas/senutė	0,91	0,29	0,97	0,18	-1,521	124,209	0,131
Bendras nuoseklumas	0,52	0,50	0,75	0,44	-2,819	135,793	0,006

Iš 21 lentelės matome, kad lyginant gyvenimo kelio nuoseklumo sudarymą pagal vidutinį ir aukštą moksleivių pažangumą, gauname statistiškai reikšmingus skirtumus šių amžiaus tarpsnių: kūdikio ($t = -3,264$; $p = 0,001$), ikimokyklinuko ($t = -2,473$; $p = 0,015$), mokinio ($t = -3,754$; $p = 0,000$). Vidutinio pažangumo moksleiviai sunkiau suvokia gyvenimo kelio nuoseklumą, palyginus su aukšto pažangumo moksleiviais. Žr. 24 pav.

24 pav. Vidutinio ir aukšto pažangumo 7-8 metų vaikų pilnas gyvenimo kelio identifikavimas

22 lentelė

Žemo ir vidutinio pažangumo 7-8 metų vaikų „patrauklaus“ ir „nepatrauklaus“ įvaizdžio rodikliai

Patrauklumas	Žemas		Vidutinis		T-testo rezultatai		
	Vidurkis	Standart. nuokrypis	Vidurkis	Standart. nuokrypis	t	df	p
Kūdikis	0,97	0,36	0,85	0,43	1,704	134,903	0,091
Ikimokyklinukas	0,97	0,31	0,99	0,26	-0,388	135	0,699
Mokinys/mokinė	1,11	0,41	1,09	0,34	0,308	135	0,759
Jaunuolis/mergina	1,48	0,54	1,64	0,48	-1,775	124,343	0,078
Vyras/moteris	1,15	0,54	1,17	0,45	-0,335	135	0,738
Senukas/senutė	0,32	0,50	0,25	0,44	0,860	135	0,392

Iš 22 lentelės matome, kad lyginant „patrauklaus“ ir „nepatrauklaus“ įvaizdžio pasirinkimą pagal žemą ir vidutinį moksleivių pažangumą, statistiškai reikšmingų skirtumų negavome.

Žemo ir aukšto pažangumo 7-8 metų vaikų „patrauklaus“ ir „nepatrauklaus“ įvaizdžio rodikliai

Patrauklumas	Žemas		Aukštas		T-testo rezultatai		
	Vidurkis	Standart. nuokrypis	Vidurkis	Standart. nuokrypis	t	df	p
Kūdikis	0,97	0,36	0,94	0,30	0,524	123	0,602
Ikimokyklinukas	0,97	0,31	0,98	0,34	-0,283	123	0,778
Mokinys/mokinė	1,11	0,41	1,13	0,38	-0,199	123	0,842
Jaunuolis/mergina	1,48	0,54	1,46	0,56	0,240	123	0,811
Vyras/moteris	1,15	0,54	1,24	0,53	-0,972	123	0,333
Senukas/senutė	0,32	0,50	0,25	0,47	0,783	123	0,435

Iš 23 lentelės matome, kad lyginant „patrauklaus“ ir „nepatrauklaus“ įvaizdžio pasirinkimą pagal žemą ir aukštą pažangumą, statistiškai reikšmingų skirtumų negavome.

Vidutinio ir aukšto pažangumo 7-8 metų vaikų „patrauklaus“ ir „nepatrauklaus“ įvaizdžio rodikliai

Patrauklumas	Vidutinis		Aukštas		T-testo rezultatai		
	Vidurkis	Standart. nuokrypis	Vidurkis	Standart. nuokrypis	t	df	p
Kūdikis	0,85	0,43	0,94	0,30	-1,335	132,822	0,184
Ikimokyklinukas	0,99	0,26	0,98	0,34	0,050	136	0,960
Mokinys/mokinė	1,09	0,34	1,13	0,38	-0,552	136	0,582
Jaunuolis/mergina	1,64	0,48	1,46	0,56	1,991	123,013	0,049
Vyras/moteris	1,17	0,45	1,24	0,53	-0,768	121,676	0,444
Senukas/senutė	0,25	0,44	0,25	0,47	-0,008	136	0,993

Iš 24 lentelės matome, kad lyginant „patrauklaus“ ir „nepatrauklaus“ įvaizdžio pasirinkimą pagal vidutinį ir aukštą pažangumą, statistiškai reikšmingų skirtumų negavome.

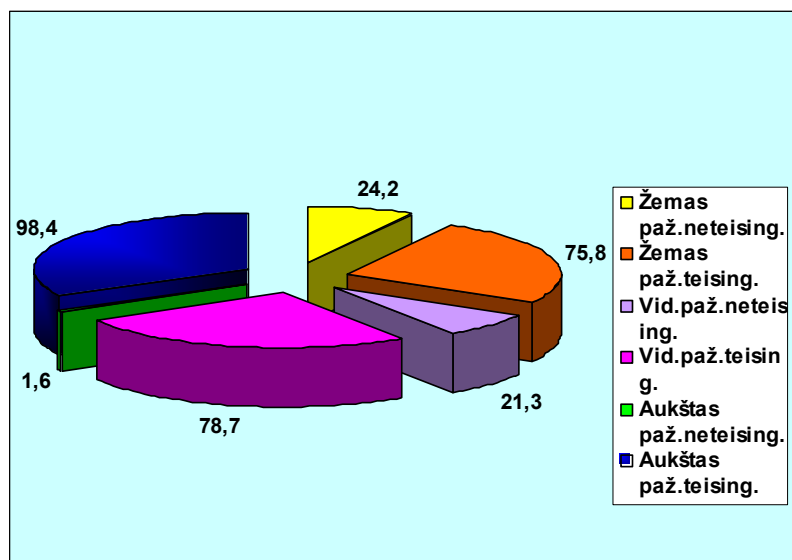
7-8 metų vaikų esamo amžiaus ir lyties statuso identifikavimas su mokinio pozicija pagal pažangumą

„Aš“ identifikacija	Pažangumas			Iš viso
	žemas	Vidutinis	Aukštas	
Neteisinga identifikacija	24,2%	21,3%	1,6%	16,0%
Teisinga identifikacija	75,8%	78,7%	98,4%	84,0%

Chi-Square Tests

		df	p
Pearson Chi-Square	14,421	2	0,001

Iš 25 lentelės matyti, kad teisingiausiai save identifikavo moksleiviai, turintys aukštą pažangumą - 98,4 % ; vidutinio pažangumo - 78,7%, o žemo pažangumo - 75,8% moksleivių. Atitinkamai, neteisingai save identifikuoja mažiausiai aukšto pažangumo moksleivių - 1,6% , daugiau moksleivių vidutinio pažangumo – 21,3% ir žemo pažangumo – 24,2% moksleivių save identifikuoja neteisingai. Duomenys yra statistiškai reikšmingi, nes $p < 0,05$, tai reiškia, kad esamo amžiaus ir lyties statuso identifikavimas priklauso nuo moksleivių pažangumo – kuo geriau vaikai mokosi, tuo tiksliau suvokia savo esamą amžiaus ir lyties statusą. Žemiau, savęs identifikaciją, pavaizduosime grafiškai. Žr. 25 pav.

25 pav. 7-8 metų vaikų savęs identifikavimas su mokinio pozicija pagal pažangumą (suskirstyta procentais)

26 lentelė

7-8 metų vaikų esamo amžiaus ir lyties statuso identifikavimas su ikimokyklinuko pozicija pagal pažangumą

"Aš" identifikacija su ikimokyklinuku	Pažangumas			Iš viso
	Žemas	Vidutinis	Aukštas	
Neidentifikuoja	90.3%	88.0%	98.4%	92.0%
Identifikuoja save su kūdikiu	9.7%	12.0%	1.6%	8.0%

Chi-Square Tests

		df	p
Pearson Chi-Square	5.387	2	.068

Iš 26 lentelės matome, kad statistiškai reikšmingų skirtumų nėra. Palyginus procentus pagal pažangumą, matyti, kad su ikimokyklinuku daugiausiai save identifikavo vidutiniškai besimokantys vaikai – 12,0%.

7-8 metų vaikų esamo amžiaus ir lyties statuso identifikavimas su merginos/jaunuolio pozicija pagal pažangumą

“Aš” identifikacija su mergina, jaunuoliu	Pažangumas			Iš viso
	Žemas	Vidutinis	Aukštas	
Neidentifikuoja	91.9%	92.0%	100.0%	94.5%
Identifikuoja save su mergina, jaunuoliu	8.1%	8.0%		5.5%

Chi-Square Tests

		df	p
Pearson Chi-Square	5.353	2	.069

Iš 27 lentelės matyti, kad statistiškai reikšmingų skirtumų neturime, tačiau palyginę procentus matome, kad 8,1% žemo pažangumo ir 8,0% vidutinio pažangumo vaikų save identifikavo su merginos/jaunuolio įvaizdžiu – jie nurodo save vyresniais. Aukšto pažangumo moksleiviai nei vienas neidentifikavo savęs su merginos / jaunuolio pozicija.

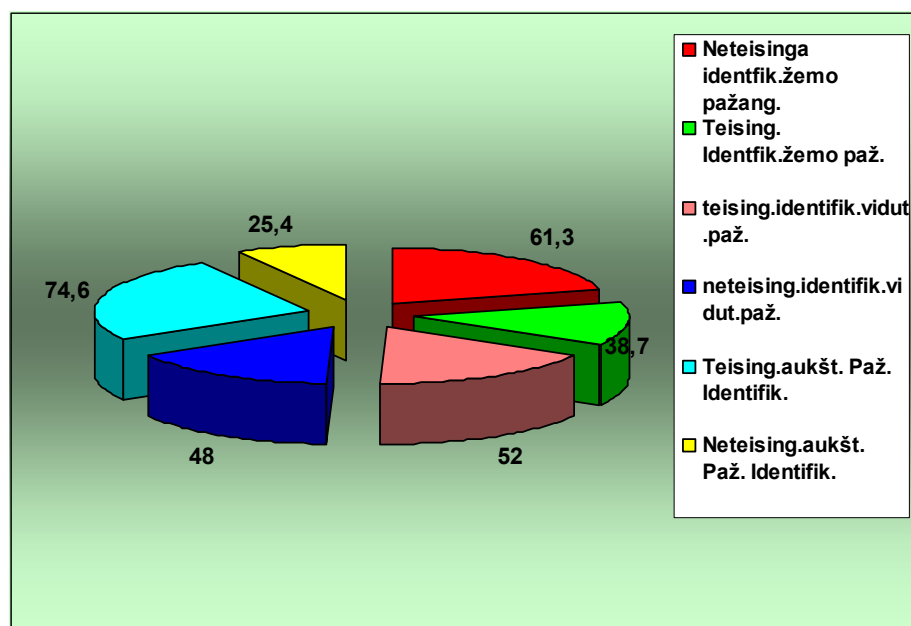
7-8 metų vaikų gyvenimo kelio identifikavimas pagal pažangumą

Gyvenimo kelio identifikacija	Pažangumas			Iš viso
	Žemas	Vidutinis	Aukštas	
Neteisinga identifikacija	61,3%	48,0%	25,4%	45,0%
Teisinga identifikacija	38,7%	52,0%	74,6%	55,0%

Chi-Square Tests

		df	p
Pearson Chi-Square	16,702	2	0,000

Iš 28 lentelės matyti, kiek procentų moksleivių atlieka teisingą ir neteisingą gyvenimo kelio identifikaciją. Gautas statistikai reikšmingas skirtumas, nes $p < 0,05$, tai rodo, kad nuo pažangumo priklauso teisinga identifikacija - kuo vaikai geriau mokosi, tuo adekvačiau jie identifikuoja savo gyvenimo kelią. Aukšto pažangumo vaikai, teisingai identifikavo gyvenimo kelią 74,6% ir neteisingai - 25,4%. Vidutinio pažangumo vaikai teisingai identifikavo - 52,0% ir neteisingai - 48,0%. Žemo pažangumo vaikai teisingai identifikavo - 38,7% ir neteisingai - 61,3%. Gyvenimo kelio identifikaciją pavaizduosime grafiškai. Žr. 26 pav.

26 pav. 7-8 metų vaikų gyvenimo kelio identifikavimo rodikliai (suskirstyta procentais)

29 lentelė

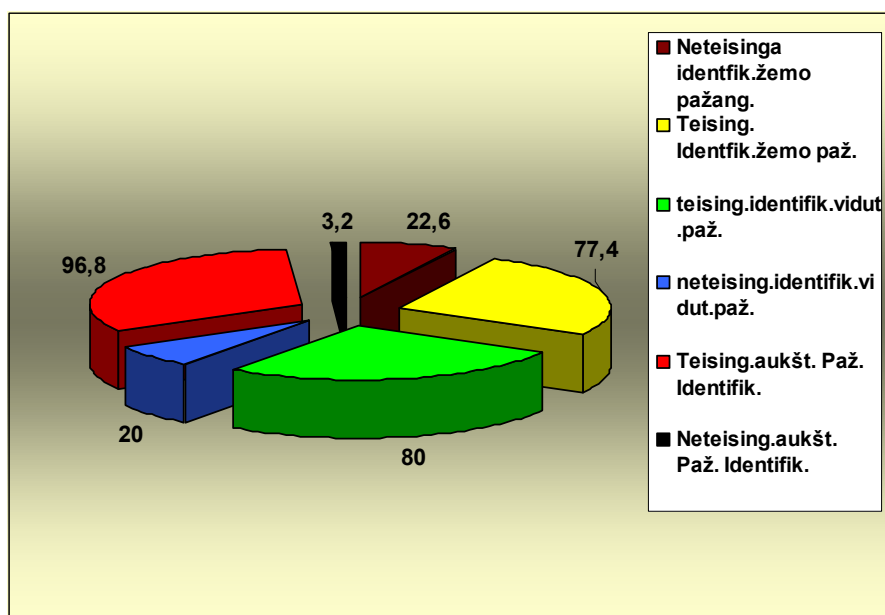
7-8 m. vaikų gyvenimo kelio identifikavimas su kūdikio pozicija pagal pažangumą

Gyvenimo kelio identifikacija - kūdikis	Pažangumas			Iš viso
	Žemas	Vidutinis	Aukštas	
Neteisinga identifikacija	22.6%	20.0%	3.2%	15.5%
Teisinga identifikacija	77.4%	80.0%	96.8%	84.5%

Chi-Square Tests

		df	p
Pearson Chi-Square	10.840	2	.004

Iš 29 lent. matyti, kad gauti duomenys yra statistiškai reikšmingi, nes $p < 0,05$. Gyvenimo kelio identifikavimas su kūdikio pozicija priklauso nuo pažangumo. Aukšto pažangumo vaikai identifikuodami gyvenimo kelią, teisingiausiai nurodo kūdikio poziciją - 96,8%, neteisingai - 3,2%. Vidutinio pažangumo teisingai identifikuoja 80,0% vaikų, neteisingai - 20,0%, žemo pažangumo teisingai identifikuoja - 77,4% vaikų, neteisingai - 22,6%. Duomenys grafiškai pavaizduoti 27 pav.

27 pav. 7-8 metų vaikų gyvenimo kelo identifikavimas su kūdikio pozicija pagal pažangumą (suskirstyta procentais)

30 lentelė

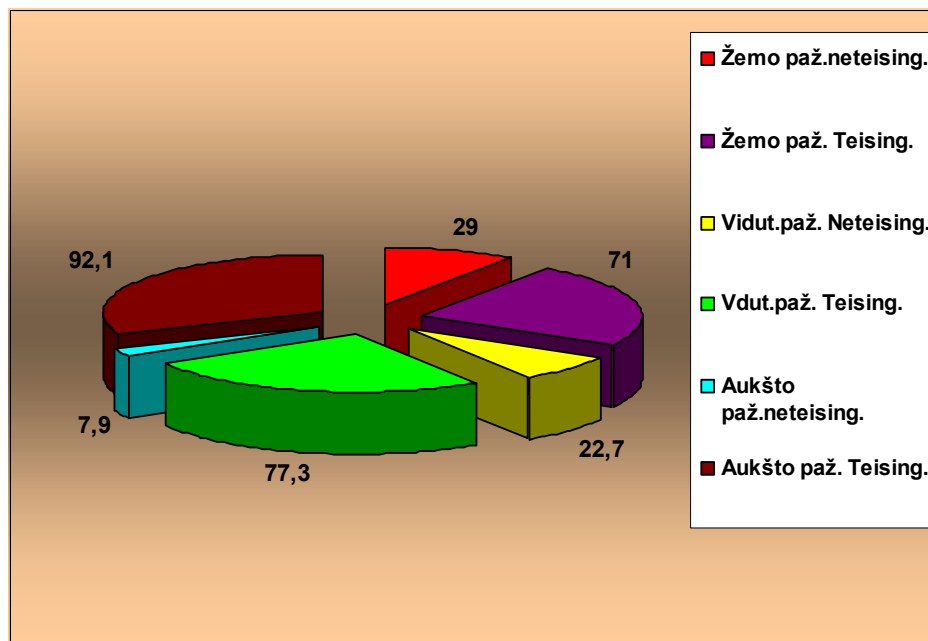
7-8 metų vaikų gyvenimo kelio identifikavimas su ikimokyklinuko pozicija pagal pažangumą

Gyvenimo kelio identifikacija - ikimokyklinukas	Pažangumas			Iš viso
	Žemas	Vidutinis	Aukštas	
Neteisinga identifikacija	29.0%	22.7%	7.9%	20.0%
Teisinga identifikacija	71.0%	77.3%	92.1%	80.0%

Chi-Square Tests

		df	p
Pearson Chi-Square	9.225	2	.010

Iš 30 lentelės matyti, kad duomenys yra statistiškai reikšmingi, nes $p < 0,05$. Galime teigti, kad ikimokyklinuko pozicijos teisingas pasirinkimas, identifikuojant gyvenimo kelią, priklauso nuo pažangumo. Aukšto pažangumo vaikai, identifikuojami gyvenimo kelio nuoseklumą teisingiausiai pasirenka ikimokyklinuko poziciją – 92,1% . Matome, kad kuo pažangumas mažesnis, tuo daugiau procentų vaikų klysta. Duomenys grafiškai pavaizduoti 28 pav.

28 pav. 7-8 metų vaikų gyvenimo kelio identifikavimas su ikimokyklinuko pozicija pagal pažangumą (suskirstyta procentais)

31 lentelė

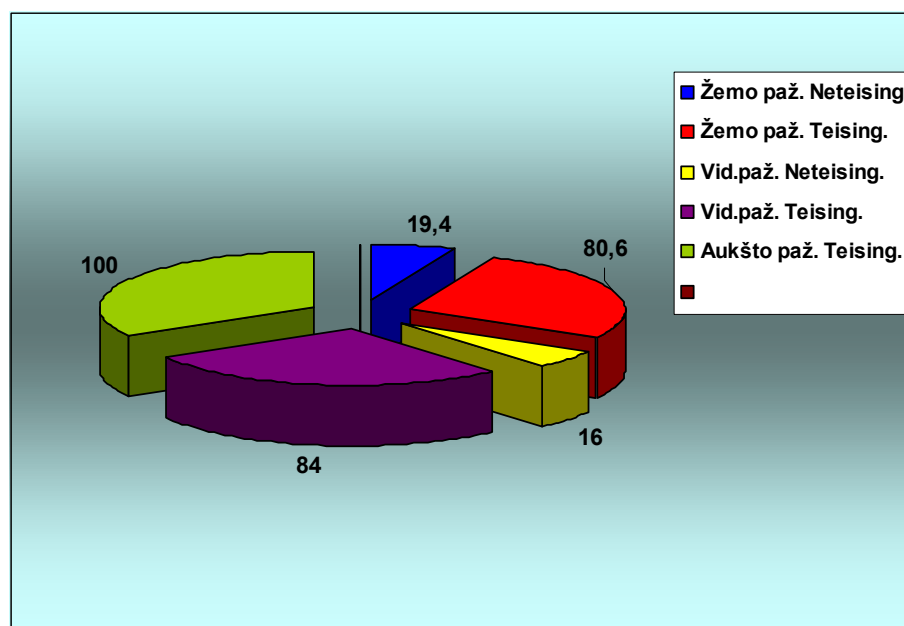
7-8 metų vaikų gyvenimo kelio identifikavimas su mokinio / mokinės pozicija pagal pažangumą

Gyvenimo kelio identifikacija – mokinys, mokinė	Pažangumas			Iš viso
	Žemas	Vidutinis	Aukštas	
Neteisinga identifikacija	19.4%	16.0%		12.0%
Teisinga identifikacija	80.6%	84.0%	100.0%	88.0%

Chi-Square Tests

		df	p
Pearson Chi-Square	12.903	2	.002

Iš 31 lentelės matome statistiškai reikšmingą skirtumą, nes $p < 0,05$. Gyvenimo kelio identifikavimas su pozicija mokinys/mokinė, skiriasi priklausomai nuo pažangumo. Aukšto pažangumo vaikai 100% atliko teisingą identifikaciją. Vidutinio pažangumo – 84,0%, žemo pažangumo – 80,6%. Suklydo tie, kuriems prasčiau sekasi mokytis: 16,0% - vidutinio ir 19,4% - žemo pažangumo vaikų. Duomenys grafiškai pavaizduoti 29 pav.

29 pav. 7-8 metų vaikų gyvenimo kelio identifikavimas su mokinio/mokinės pozicija pagal pažangumą (suskirstyta procentais)

32 lentelė

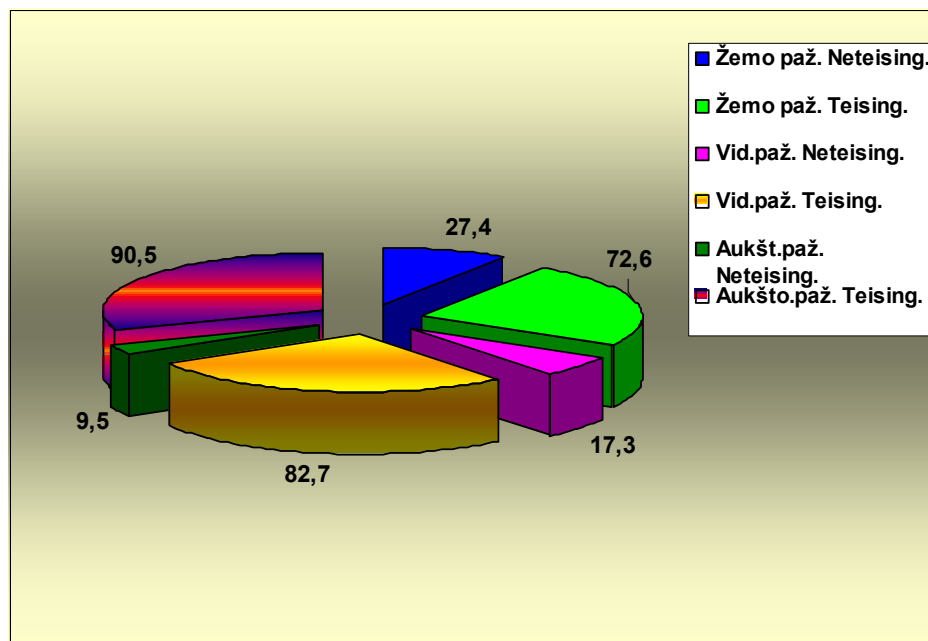
7-8 metų vaikų gyvenimo kelio identifikavimas su jaunuolio/merginos pozicija pagal pažangumą

Gyvenimo kelio identifikacija – jaunuolis, mergina	Pažangumas			Iš viso
	Žemas	Vidutinis	Aukštas	
Neteisinga identifikacija	27.4%	17.3%	9.5%	18.0%
Teisinga identifikacija	72.6%	82.7%	90.5%	82.0%

Chi-Square Tests

		df	p
Pearson Chi-Square	6.816	2	.033

32 lentelėje gavome statistiškai reikšmingą skirtumą, nes $p < 0,05$. Gyvenimo kelio identifikacija su pozicija jaunuolis/mergina priklauso nuo pažangumo. Teisingai identifikuoja 90,5% aukšto pažangumo, 82,7% - vidutinio pažangumo ir 72,6% - žemo pažangumo vaikų. Kuo pažangumas mažesnis, tuo daugiau vaikų neteisingai identifikuoja gyvenimo kelią su pozicija jaunuolis/mergina. Žemo pažangumo vaikų sudaro 27,4%, vidutinio - 17,3%, aukšto - 9,5%. Duomenys grafiškai pavaizduoti 30 pav.

30 pav. 7-8 metų vaikų gyvenimo kelio identifikavimas su jaunuolio/merginos pozicija pagal pažangumą(suskirstyta procentais)

33 lentelė

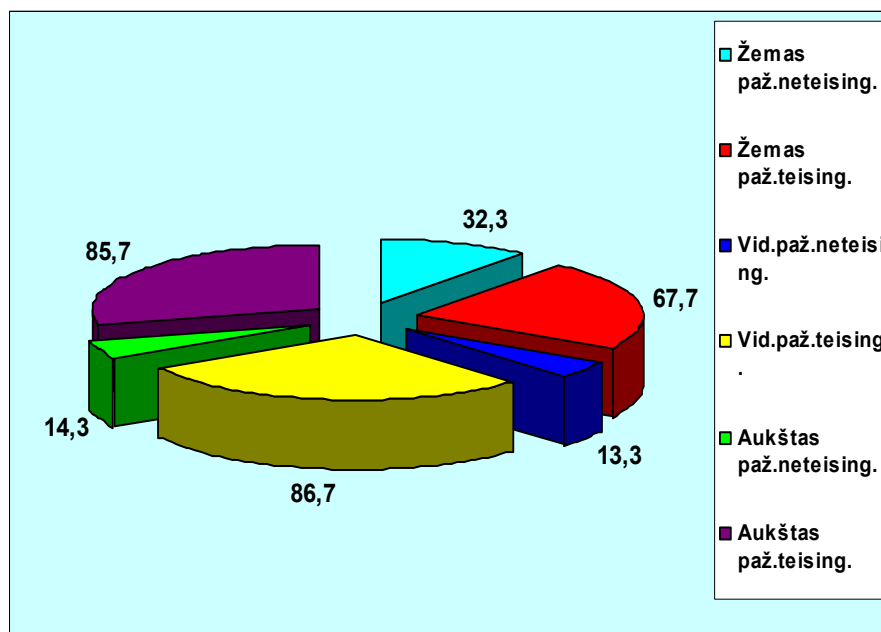
7-8 metų vaikų gyvenimo kelio identifikavimas su vyro/moters pozicija pagal pažangumą

Gyvenimo kelio identifikacija – vyras, moteris	Pažangumas			Iš viso
	Žemas	Vidutinis	Aukštas	
Neteisinga identifikacija	32.3%	13.3%	14.3%	19.5%
Teisinga identifikacija	67.7%	86.7%	85.7%	80.5%

Chi-Square Tests

		df	p
Pearson Chi-Square	9.337	2	.009

Iš 33 lentelės matyti, kad vaikų gyvenimo kelio identifikavimas su pozicija vyras/moteris priklauso nuo pažangumo, nes gauname statistiškai reikšmingą skirtumą – $p < 0,05$. Galime teigti, kad ir ši identifikacija ir pažangumas tarpusavyje susiję. Šį kartą didesnis procentas – 86,7 vidutinio pažangumo vaikų atliko teisingą identifikaciją. Aukšto pažangumo - 85,7% ir žemo pažangumo 67,7% vaikų teisingai identifikavo. Atitinkamai mažiausiai neteisingai identifikavo vidutinio pažangumo vaikų – 13,3%, aukšto pažangumo – 14,3%, žemo pažangumo - 32,3%. Duomenys grafiškai pavaizduoti 31 pav.

31pav. 7-8 metų vaikų gyvenimo kelio identifikavimas su vyro/moters pozicija pagal pažangumą (suskirstyta procentais)

34 lentelė

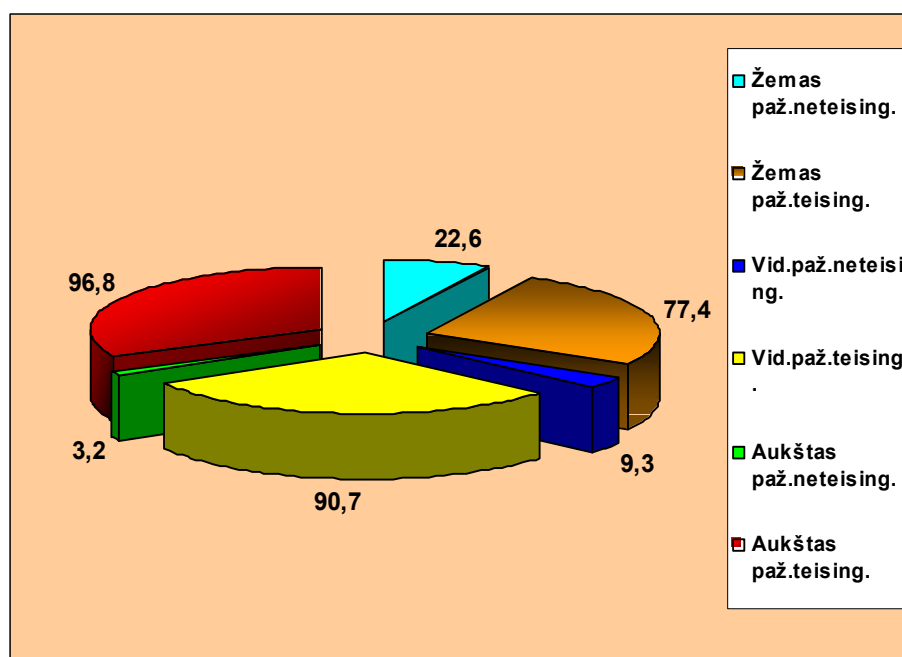
7-8 metų vaikų gyvenimo kelio identifikavimas su senuko/senutės pozicija pagal pažangumą

Gyvenimo kelio identifikacija – senukas, senutė	Pažangumas			Iš viso
	Žemas	Vidutinis	Aukštas	
Neteisinga identifikacija	22.6%	9.3%	3.2%	11.5%
Teisinga identifikacija	77.4%	90.7%	96.8%	88.5%

Chi-Square Tests

		df	p
Pearson Chi-Square	12.116	2	.002

Iš 34 lentelės matome statistiškai reikšmingą skirtumą, nes $p < 0,05$. Gyvenimo kelio identifikavimas su pozicija senukas / senutė priklauso nuo pažangumo. Aukšto pažangumo 96,8% vaikų, sudarydami gyvenimo kelio nuoseklumą, teisingai nurodė šią poziciją. Vidutinio pažangumo - 90,7 %, žemo pažangumo-77,4% vaikų atliko teisingą identifikaciją. Kuo žemesnis pažangumas, tuo didesnis procentas vaikų, neteisingai identifikuoja gyvenimo kelią su pozicija senukas / senutė. Duomenys grafiškai pavaizduoti 32 pav.

32 pav. 7-8 metų vaikų gyvenimo kelio identifikavimas su senuko/senutės pozicija pagal pažangumą (suskirstyta procentais)

Lentelėse (35 - 40) statistiškai reikšmingų skirtumų negavome, tai reiškia, kad 7-8 m. vaikų patrauklaus ir nepatrauklaus įvaizdžio pasirinkimas nesusijęs su pažangumu. Tai atspindėjo lentelėse (22, 23, 24), kur buvo lyginami, 7-8 m. vaikų patrauklaus ir nepatrauklaus įvaizdžio pasirinkimo vidurkiai, pagal pažangumą. Įdomu paanalizuoti procentus ir pažiūrėti, kokius amžiaus tarpsnio įvaizdžius vaikai pasirenka kaip patraukliausius ir nepatraukliausius. Lentelėse (35 – 40) vaizduojamas kiekvienas amžiaus tarpsnis atskirai (kūdikis, ikimokyklinukas, mokinys/mokinė, jaunuolis/mergina, vyras/moteris, senukas/ senutė). Matome, kiek iš viso procentų vaikų rinkosi atitinkamą amžiaus tarpsnio įvaizdį kaip patrauklų ar nepatrauklų.

35 lentelė

7 – 8 metų vaikų patrauklaus ir nepatrauklaus įvaizdžio su kūdikio amžiaus tarpsniu pasirinkimas pagal pažangumą

Patrauklumas - kūdikis	Pažangumas			Iš viso
	Žemas	Vidutinis	Aukštas	
Nepatrauklus įvaizdis	8.1%	17.3%	7.9%	11.5%
Nepasirinktas	87.1%	80.0%	90.5%	85.5%
Patrauklus įvaizdis	4.8%	2.7%	1.6%	3.0%

Chi-Square Tests

		df	p
Pearson Chi-Square	5.163	4	.271

7 – 8 metų vaikų patrauklaus ir nepatrauklaus įvaizdžio su ikimokyklinuko amžiaus tarpsniu pasirinkimas pagal pažangumą

Patrauklumas - ikimokyklinukas	Pažangumas			Iš viso
	žemas	Vidutinis	Aukštas	
Nepatrauklus įvaizdis	6.5%	4.0%	6.3%	5.5%
Nepasirinktas	90.3%	93.3%	88.9%	91.0%
Patrauklus įvaizdis	3.2%	2.7%	4.8%	3.5%

Chi-Square Tests

		df	p
Pearson Chi-Square	1.019	4	.907

7 – 8 metų vaikų patrauklaus ir nepatrauklaus įvaizdžio su mokinio / mokinės amžiaus tarpsniu pasirinkimas pagal pažangumą

Patrauklumas – mokinys, mokinė	Pažangumas			Iš viso
	Žemas	Vidutinis	Aukštas	
Nepatrauklus įvaizdis	3.2%	1.3%	1.6%	2.0%
Nepasirinktas	82.3%	88.0%	84.1%	85.0%
Patrauklus įvaizdis	14.5%	10.7%	14.3%	13.0%

Chi-Square Tests

		df	p
Pearson Chi-Square	1.330	4	.856

7 – 8 metų vaikų patrauklaus ir nepatrauklaus įvaizdžio su jaunuolio / merginos amžiaus tarpsniu pasirinkimas pagal pažangumą

Patrauklumas – jaunuolis, mergina	Pažangumas			Iš viso
	Žemas	Vidutinis	Aukštas	
Nepatrauklus įvaizdis	1.6%		3.2%	1.5%
Nepasirinktas	48.4%	36.0%	47.6%	43.5%
Patrauklus įvaizdis	50.0%	64.0%	49.2%	55.0%

Chi-Square Tests

		df	p
Pearson Chi-Square	5.635	4	.228

7 – 8 metų vaikų patrauklaus ir nepatrauklaus įvaizdžio su vyro / moters amžiaus tarpsniu pasirinkimas pagal pažangumą

Patrauklumas – vyras, moteris	Pažangumas			Iš viso
	žemas	Vidutinis	Aukštas	
Nepatrauklus įvaizdis	8.1%	2.7%	4.8%	5.0%
Nepasirinktas	69.4%	77.3%	66.7%	71.5%
Patrauklus įvaizdis	22.6%	20.0%	28.6%	23.5%

Chi-Square Tests

		df	p
Pearson Chi-Square	3.694	4	.449

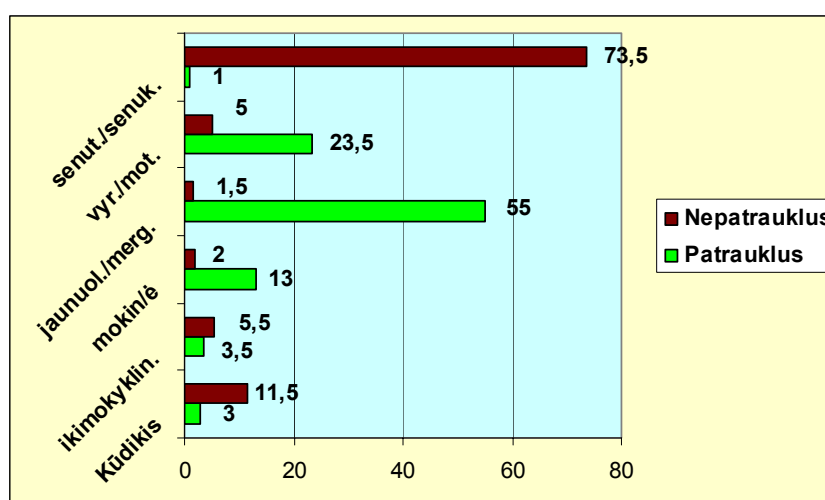
7– 8 metų vaikų patrauklaus ir nepatrauklaus įvaizdžio su senuko/senutės amžiaus tarpsniu pasirinkimas pagal pažangumą

Patrauklumas – senukas, senutė	Pažangumas			Iš viso
	Žemas	Vidutinis	Aukštas	
Nepatrauklus įvaizdis	69.4%	74.7%	76.2%	73.5%
Nepasirinktas	29.0%	25.3%	22.2%	25.5%
Patrauklus įvaizdis	1.6%		1.6%	1.0%

Chi-Square Tests

		df	p
Pearson Chi-Square	1.991	4	.737

Patrauklaus ir nepatrauklaus įvaizdžio pasirinkimus pavaizduosime grafiškai 33 pav.

33 pav. 7-8 metų vaikų patrauklaus ir nepatrauklaus įvaizdžio pasirinkimas (proc.)

Pasirinkdami patrauklų ir nepatrauklų įvaizdį, vaikai turėjo ne tik nurodyti kortelę su atitinkamu amžiaus tarpsnio personažu, bet ir pakomentuoti savo pasirinkimą, paaiškinti kuo šis įvaizdis jam atrodo patrauklus ar nepatrauklus. Vaikų atsakymai buvo susisteminti lentelėse (žr. Priedai). Galime palyginti berniukų ir mergaičių patrauklaus ir nepatrauklaus įvaizdžio pasirinkimo motyvus ir vaikų paaiškinimus.

Koreliacinė reikšmių analizė

Siekiant nustatyti amžiaus, pažangumo, savivertės ir vidinės darnos tarpusavio ryšį, buvo atlikta koreliacinė reikšmių analizė. Pasirenkant statistikos kriterijų, pagal kurį buvo atliekama koreliacinė analizė, buvo atsižvelgiama į rezultatų pasiskirstymą. Kadangi histogramos (žr.priede) parodė esant normalųjį pasiskirstymą, koreliacinė analizė atlikta taikant Pearsono statistikos kriterijų. Analizės rezultatai pateikti 41 lentelėje.

41 lentelė

Koreliacinė reikšmių analizė

		Amžius	Pažangumas	Savivertė	Vidinė darna
Amžius	r	1	-0,083	-0,440	-0,223
	p	.	0,243	0,000	0,001
	N	200	200	200	200
Pažangumas	r	-0,83	1	0,257	0,325
	p	0,243	.	0,000	0,000
	N	200	200	200	200
Savivertė	r	-0,440	0,257	1	0,430
	p	0,000	0,000	.	0,000
	N	200	200	200	200
Vidinė darna	r	-0,223	0,325	0,430	1
	p	0,001	0,000	0,000	.
	N	200	200	200	200
		Koreliacija reikšminga lygmeniu 0,01			

Iš 41 lentelės matyti, kad vaikų amžius neigiamai ir statistiškai koreliuoja su saviverte ($r = -0,440$; $p = 0,000$) ir vidine darna ($r = -0,223$; $p = 0,001$). Pažangumas statistiškai reikšmingai koreliuoja su saviverte ($r = 0,257$; $p = 0,000$) ir vidine darna ($r = 0,325$; $p = 0,000$). Savivertė statistiškai reikšmingai koreliuoja su vidine darna ($r = 0,430$; $p = 0,000$).

7-8 metų vaikų savivertės parametų ir pažangumo koreliacija

	SV1	SV2	SV3	SV4	SV5	SV6	SV7	SV8
Pažangumas	0,128 0,071 200	0,180 0,011 200	0,220 0,002 200	0,198 0,005 200	0,198 0,005 200	0,155 0,028 200	0,192 0,006 200	0,244 0,000 200

Paaiškinimai: SV1- „stiprus“, SV2- „gražus“, SV3- „darbštus“, SV4- „protingas“, SV5- „draugiškas“, SV6- „gabus“, SV7- „linksmas“, SV8- „laimingas“.

Iš 42 lentelės matyti, kad pažangumas statistiškai reikšmingai koreliuoja su visais savivertės parametrais, išskyrus parametą „stiprus“. Pažangumo ryšys su savivertės parametrais: SV2- „gražus“ ($r = 0,180$, $p = 0,011$), SV3- „darbštus“ ($r = 0,220$, $p = 0,002$), SV4- „protingas“ ($r = 0,198$, $p = 0,005$), SV5- „draugiškas“ ($r = 0,198$, $p = 0,005$), SV6- „gabus“ ($r = 0,155$, $p = 0,028$), SV7- „linksmas“ ($r = 0,192$, $p = 0,006$), SV8- „laimingas“ ($r = 0,244$, $p = 0,000$).

7-8 metų vaikų vidinės darnos parametų ir pažangumo koreliacija

	VD1	VD2	VD3	VD4	VD5	VD6	VD7	VD8
Pažangumas	0,065 0,359 200	0,160 0,023 200	-0,048 0,499 200	0,094 0,188 200	0,059 0,405 200	0,188 0,008 200	0,170 0,016 200	0,175 0,013 200
	VD9	VD10	VD11	VD12	VD13	VD14	VD15	VD16
Pažangumas	0,161 0,023 200	0,097 0,173 200	0,132 0,062 200	0,246 0,000 200	0,127 0,073 200	0,206 0,003 200	0,176 0,013 200	0,147 0,038 200

Paaiškinimai: VD1- „džiaugsmas“, VD2- „pagalba“, VD3- „nuobodumas“, VD4- „rūpestis“, VD5- „pasitikėjimas“, VD6- „elgesys“, VD7- „įsitikinimas“, VD8- „sutrikimas“, VD9- „pagalba“, VD10- „problemų sprendimas“, VD11- „interesai“, VD12- „veikla“, VD13- „nuojauta“, VD14- „gailestis“, VD15- „nežinojimas“, VD16- „pasitikėjimas“.

Iš 43 lentelės matyti, kad pažangumas statistiškai reikšmingai koreliuoja su šiais vidinės darnos parametrais: VD2- „pagalba“ ($r = 0,160$, $p = 0,023$), VD6- „elgesys“ ($r = 0,188$, $p = 0,008$), VD7- „įsitikinimas“ ($r = 0,170$, $p = 0,016$), VD8- „sutrikimas“ ($r = 0,175$, $p = 0,013$), VD9 „pagalba“ ($r = 0,161$, $p = 0,023$), VD12- „veikla“ ($r = 0,246$, $p = 0,000$), VD14- „gailestis“ ($r = 0,206$, $p = 0,003$), VD15- „nežinojimas“ ($r = 0,176$, $p = 0,013$), VD16- „pasitikėjimas“ ($r = 0,147$, $p = 0,038$).

REZULTATŲ APTARIMAS

Apibendrinant rezultatus, galima teigti, kad skiriasi 7-8 metų berniukų ir mergaičių grupių pažangumas. Gautas statistiškai reikšmingas skirtumas rodo, kad mergaičių pažangumo rodikliai yra aukštesni už berniukų (1 lent.).

Tyrimo rezultatai parodė, kad 7-8 metų berniukų ir mergaičių grupių savivertė skiriasi pagal du parametrus: „stiprus“ ir „gražus“ (2 lent.). Berniukai mano, kad yra stipresni už mergaites, o mergaitės galvoja, kad jos gražesnės už berniukus.

Palyginus žemo ir vidutinio pažangumo 7-8 metų vaikų savivertės vidurkius, matome statistiškai reikšmingą skirtumą tik pagal vieną parametą „linksmas“ (3 lent.). Žemo pažangumo vaikai jaučiasi liūdnesni, nei vidutiniškai besimokantys moksleiviai.

Žemo ir aukšto pažangumo moksleivių savivertės vidurkiai (4 lent.) skiriasi pagal visus parametrus, išskyrus vieną – jie vienodai mano esantys „stiprūs“. Moksleiviai, turintys aukštą pažangumą, pasižymi aukštesniu savęs vertinimu. Jie mano, kad yra „gražesni“, „dabštesni“, „protingesni“, „draugiškesni“, „gabesni“, „linksmesni“, „laimingesni“ už prasčiau besimokančius.

Palyginus vidutinio ir aukšto pažangumo 7-8 metų vaikų savivertę (5 lent.) galime teigti, kad vidutinio pažangumo vaikai jaučiasi ne tokie „gražūs“, tačiau „gabesni“, nei geriau besimokantys vaikai. Aukšto pažangumo vaikai jaučiasi „draugiškesni“ už vidutinio pažangumo vaikus.

Lyginant skirtingo pažangumo 7-8 metų mergaičių savivertę (6, 7, 8 lent.), galime teigti, kad geriau besimokančios mergaitės jaučiasi „draugiškesnės“ ir „gabesnės“ už tas mergaites, kurių mokymosi pažangumas žemesnis.

7-8 m. berniukų savivertės tyrimo rezultatai, palyginus pagal jų pažangumą (9, 10, 11 lent.), taip pat rodo, kad teigiamas savęs vertinimas yra susijęs su pažangumu. Aukštesnio pažangumo vaikai jaučiasi „stipresni“, „dabštesni“, „protingesni“, „laimingesni“, „linksmesni“, nei prasčiau besimokantys.

Taigi apibendrinant skirtingo pažangumo 7-8 metų mergaičių ir berniukų savęs vertinimą, galime teigti, kad kuo aukštesnis pažangumas tuo ir vaikų savivertė aukštesnė.

Apibendrinant vidinės darnos tyrimo rezultatus, pirmiausia galime teigti, kad lyginant 7-8 metų mergaičių ir berniukų vidinę darną statistiškai reikšmingų skirtumų negavome (12 lent.).

Tačiau tolimesni vidinės darnos tyrimo rezultatai, atsižvelgiant į 7-8 metų moksleivių pažangumą, parodė, kad jaunesniojo amžiaus moksleivių vidinė darna susijusi su pažangumu.

Tai reiškia, jog blogai besimokantiems moksleiviams būdingi žemesni vidinės darnos rodikliai. Kuo vidinės darnos rodikliai aukštesni tuo moksleiviai mokosi geriau.

Tarp žemo ir vidutinio pažangumo 7-8 metų vaikų (13 lent.) gauname statistiškai reikšmingus skirtumus pagal šiuos komponentus: „susidomėjimas gyvenimu“, „pasitikėjimas savimi“.

Palyginus žemo ir aukšto pažangumo 7-8 metų vaikų vidinę darną (14 lent.), galime teigti, kad aukšto pažangumo moksleiviai labiau pasitiki savimi ir aplinka, jie lengviau priima aplinkos reikalavimus, nei tie moksleiviai kurių pažangumas žemas.

Vidutinio ir aukšto pažangumo 7-8 metų vaikų (15 lent.) statistiškai reikšmingi vidinės darnos skirtumai gauti pagal šiuos komponentus: „pasitikėjimas savimi“ ir „aplinkos reikalavimų priėmimas“. Galime teigti, kad vidutinio pažangumo vaikams labiau rūpi kas vyksta aplink juos, jie domisi daugybe dalykų ir tiki savo sėkme.

Apibendrinant galime teigti, kad moksleiviai, kurie geriau mokosi, lyginant su prasčiau besimokančiais, labiau pasitiki savimi. Jie sugeba spręsti problemas, tiki savo sėkme, supranta aplinkinių norus, labiau pasitiki aplinka, jaučiasi mažiau sutrikę, pasimetę, rečiau nusivilia ir supranta kitų elgesį. Aukštesnio pažangumo moksleiviai lengviau priima aplinkos reikalavimus. Jiems nesunku daryti daugelį dalykų ir tai nekelia nuobodulio, o svarbiausia jie žino, ką reikia daryti.

Šie rezultatai atitinka kitų tyrinėtojų duomenis, kad žemo pažangumo moksleiviai turi daugiau vidinių problemų, nerimo labiau linkę į depresiją (Poškus, 1976, Yasutake, Bryan, 1995, Chen Rubin, Li, 1995, Porrata, 1997, cit. pagal Pileckaitė – Markovienė, 2004). Nepažangių moksleivių savivertė yra žema arba kartais gali būti neadekvačiai aukšta (Stulpinas, 1997, Valickas, 1991), o tai rodo, jų vidinės darnos sutrikimą.

Daugelis autorių (Gailiūnaitė, 1995, Pileckaitė – Markovienė, 2003, Sokolova T., 2003, Berns, 2003, Rajeckas, 1995, Valickas, 1997 ir kt.) nepažangumo priežastį nurodo ne intelekto stoką, bet asmenybines problemas, psichologinius vaikų ypatumus. Apibendrinant nuomones, galima daryti prielaidą, jog vidinė vaiko darna bei mokymosi sėkmingumas vienas kitą įtakoja ir sąlygoja. Blogai besimokantiems moksleiviams būdingi žemesni vidinės darnos ir savivertės rodikliai. Visi tyrinėtojai sutinka, kad vidinė darna pasireiškia harmoningais santykiais su pasauliu ir pačiu savimi.

Savimonės tyrimo rezultatus panagrinėsime pradedant nuo skirtingo pažangumo moksleivių savo esamo amžiaus ir lyties statuso identifikavimo: „Koks (kokia) tu dabar esi?“. Atsakydami į šį klausimą vaikai nurodė tris amžiaus tarpsnius. Vieni save identifikavo su „mokiniu“, kiti - su „ikimokyklinuku“, treči - su „mergina / jaunuoliu“.

Žemo ir vidutinio pažangumo 7–8 metų vaikų esamo amžiaus ir lyties statuso identifikacijoje statistiškai reikšmingų skirtumų nėra (16 lent.). Tačiau palyginus žemo ir aukšto pažangumo vaikų tyrimo rezultatus (17 lent.), galime teigti, kad aukšto pažangumo vaikai geriau suvokia savo esamą statusą, nei žemo pažangumo vaikai, kurie dažniau save identifikavo su mergina / jaunuoliu. Tarp vidutinio ir aukšto pažangumo vaikų, identifikuojant „Aš – tikrą“, gauname tris statistiškai reikšmingus skirtumus (18 lent.). Geriau besimokantieji dažniau nurodo „mokinio/mokinės“ poziciją, o vidutinio pažangumo vaikai – „ikimokyklinuko“ ar „merginos / jaunuolio“.

Gyvenimo kelio identifikacijos tyrimo rezultatai nagrinėjami taip pat atsižvelgiant į mokinių pažangumą. Palyginus žemo ir vidutinio pažangumo vaikų pilną gyvenimo kelio identifikaciją (19 lent.), galime teigti, kad „vyro / moters“ ir „senutės / senuko“ amžiaus tarpsnius geriau identifikuoja vidutinio pažangumo moksleiviai. Tarp žemo ir aukšto pažangumo vaikų gauname statistiškai reikšmingus skirtumus pagal visus parametrus (20 lent.). Aukšto pažangumo moksleiviai geriau suvokia gyvenimo kelio nuoseklumą ir tiksliau identifikuoja savo esamą, buvusį ir būsimą amžiaus ir lyties statusą, nei žemo pažangumo vaikai. Vidutinio ir aukšto pažangumo grupėse statistiškai reikšmingi skirtumai parodo (21 lent.), kad aukšto pažangumo vaikai tiksliau nurodo „kūdikio“, „ikimokyklinuko“ ir „mokinės / mokinio“ amžiaus tarpsnius.

„Patrauklaus“ ir „nepatrauklaus“ įvaizdžio pasirinkimai skirtingose pažangumo grupėse, parodė, kad nėra statistiškai reikšmingų skirtumų, tai reiškia, kad patrauklumo ir nepatrauklumo supratimas nesusijęs su pažangumu. (22, 23, 24 lent.).

Apskaičiavus chi kvadratą, galime ne tik gauti statistiškai reikšmingus skirtumus, bet dar duomenis palyginti procentaliai. Savo esamo amžiaus ir lyties statuso identifikacijoje gauname statistiškai reikšmingą skirtumą (25 lent.) ir galime teigti, kad „Aš“ identifikacija siejasi su pažangumu. Teisingiausiai save identifikavo aukšto pažangumo vaikai – 98,4%, vidutinio pažangumo – 78,7%, o žemo pažangumo – 75,8%. Didžiausias procentas žemo pažangumo moksleivių klydo – 24,3%, vidutinio pažangumo – 21,3%, aukšto pažangumo – 1,6%. Su „ikimokyklinuku“ daugiausiai save identifikavo vidutinio pažangumo vaikai – 12,0% (26 lent.), o su „mergina / jaunuoliu“ - žemo pažangumo vaikai – 8,1% (27 lent.).

Apibendrinant skirtingo pažangumo 7-8 metų vaikų esamo amžiaus ir lyties statuso identifikavimą galime teigti, kad teisingas dabarties įvaizdžio pasirinkimas ir pažangumas yra susiję.

Gyvenimo kelią teisingiausiai identifikavo aukšto pažangumo vaikai – 74,6%, vidutinio – 52,0%, žemo – 38,7% (28 lent.). Atitinkamai mažiausias procentas gerai besimokančių klydo. Panagrinėjus gyvenimo kelio nuoseklumo identifikavimą pagal atskiras

amžiaus tarpsnio pozicijas (29, 30, 31, 32, 33, 34 lent.), galime teigti, kad visas pozicijas teisingiausiai nurodo aukšto pažangumo mokiniai. Taip pat gauname statistiškai reikšmingus skirtumus, kurie rodo, kad gyvenimo kelio identifikacija ir pažangumas yra susiję.

Pasirenkant patrauklų ir nepatrauklų įvaizdį pagal vaikų pažangumą statistiškai reikšmingų skirtumų negavome (35-40 lent.). Galime teigti, kad pažangumas nesusijęs su pasirinkimu.

Buvo įdomu procentais palyginti, kokį amžiaus tarpsnį 7-8 metų vaikai renkasi kaip patraukliausią ir nepatraukliausią poziciją. Kaip patraukliausią įvaizdį, net 55,0% vaikų, pasirinko „merginą / jaunuolį“, 23,5% - „moterį / vyrą“, 13,0% - „mokinę / mokinį“, 3,5% - „ikimokyklinuką“, 3,0% - „kūdikį“ ir 1,0% - „senutę / senuką“. Nepatraukliausio įvaizdžio pasirinkimas išsidėsto taip: 73,5% - „senutė / senukas“, 11,5% - „kūdikis“, 5,5% - „ikimokyklinukas“, 5,0% - „moteris / vyras“, 2,0% - „mokinė / mokinytė“, 1,5% - „mergina / jaunuolis“ (35-40 lent.).

Prieduose pateikiamos lentelės, kuriose susisteminti vaikų motyvai ir paaiškinimai tiek patrauklaus, tiek nepatrauklaus įvaizdžio pasirinkimo. Galima palyginti mergaičių ir berniukų grupes.

IŠVADOS

1. Tyrimo rezultatai patvirtino pirmąją hipotezę, kad aukštesnio pažangumo 7-8 metų vaikams būdingesni aukštesni savivertės ir vidinės darnos rodikliai. Kuo aukštesnis pažangumas, tuo ir savivertė aukštesnė. Geriau besimokantys jaučiasi brandesni, emociškai stabilesni, daugiau savimi pasitikintys.
2. Tyrimo rezultatai patvirtino ir antrąją hipotezę. Galime teigti, kad aukšto pažangumo 7-8 metų vaikai geriau suvokia ir tiksliau identifikuoja savo esamą, buvusį ir būsimą amžiaus ir lyties statusą, nei vidutinio ir žemo pažangumo vaikai.
3. Palyginus 7-8 metų vaikų savęs vertinimą pagal pažangumą, daugiausiai statistiškai reikšmingų skirtumų gavome tarp žemo ir aukšto pažangumo vaikų. Geriau besimokantieji mano esantys „gražesni“ ($t = -2,528$; $p = 0,013$), „darbštesni“ ($t = -3,095$; $p = 0,003$), „protingesni“ ($t = -2,801$; $p = 0,006$), „draugiškesni“ ($t = -2,951$; $p = 0,004$), „gabesni“ ($t = -2,118$; $p = 0,036$), „linksmesni“ ($t = -2,697$; $p = 0,008$), „laimingesni“ ($t = -3,549$; $p = 0,001$). „Stipriu“ save laiko tiek aukšto, tiek žemo pažangumo vaikai. Aukšto pažangumo vaikai jaučiasi „gražesni“ ($t = -2,291$; $p = 0,023$) ir „draugiškesni“ ($t = -2,384$; $p = 0,019$) už vidutinio pažangumo vaikus. Tačiau vidutiniškai jaučiasi „gabesni“ ($t = -2,384$; $p = 0,019$), nei geriau besimokantys. Žemo pažangumo vaikai jaučiasi liūdnesni ($t = -2,435$; $p = 0,016$) už vidutinio pažangumo vaikus.
4. 7-8 metų vaikų vidinės darnos palyginimas pagal pažangumą rodo, kad aukšto pažangumo vaikai labiau nei žemo pažangumo tiki kitų pagalba ($t = -2,384$; $p = 0,019$), mano, kad su jais elgiamasi teisingai ($t = -2,565$; $p = 0,012$), tiki savo sėkme ($t = -2,551$; $p = 0,012$), nesijaučia sutrikę ($t = -2,346$; $p = 0,021$), geriau supranta draugus ($t = -2,346$; $p = 0,021$), aktyvesni veikloje ($t = -3,793$; $p = 0,000$), mažiau savęs gaili ($t = -3,083$; $p = 0,003$), žino kaip elgtis ($t = -2,596$; $p = 0,011$), pasitiki savimi ($t = -2,141$; $p = 0,034$). Palyginus žemo ir vidutinio pažangumo vaikų grupes, galime teigti, kad vidutinio pažangumo vaikai labiau domisi įvairia veikla ($t = -0,357$; $p = 0,001$) ir labiau pasitiki savimi ($t = -2,814$; $p = 0,006$). Gavome du statistiškai reikšmingus skirtumus, palyginę vidutinio ir aukšto pažangumo vaikų vidinę darną. Aukšto pažangumo vaikai labiau tiki savo sėkme ($t = -2,488$; $p = 0,014$) ir lengviau išitraukia į veiklą ($t = -2,881$; $p = 0,005$).

5. 7-8 metų vaikų savo esamo, buvusio ir būsimo amžiaus ir lyties statuso identifikavimo duomenys yra statistiškai reikšmingi, nes $p < 0,05$, tai reiškia, kad gyvenimo kelio nuoseklumo suvokimas yra susijęs su pažangumu – kuo vaikai geriau mokosi, tuo adekvačiau identifikuoja savo gyvenimo kelią.
6. Tyrimo rezultatai parodė, kad 7-8 metų vaikų supratimas apie „Aš“ – patrauklų ir „Aš“ – nepatrauklų nesusijęs su pažangumu. Kaip patrauklų įvaizdį, tiek aukšto, tiek vidutinio ir žemo pažangumo vaikai, rinkosi „merginą / jaunuolį“ – 55,0%. Kaip nepatrauklų įvaizdį – „senutę / senuką“ – 73,5%.
7. Atlikus koreliacinę reikšmių analizę, matome, kad vaikų amžius neigiamai ir statistiškai reikšmingai koreliuoja su saviverte ($r = -0,440$, $p = 0,000$) ir vidine darna ($r = -0,223$, $p = 0,001$). Pažangumas statistiškai reikšmingai koreliuoja su saviverte ($r = 0,257$; $p = 0,000$) ir vidine darna ($r = 0,325$; $p = 0,000$). Savivertė statistiškai reikšmingai koreliuoja su vidine darna ($r = 0,430$, $p = 0,000$). Statistiškai reikšmingų koreliacijos ryšių neaptikta vaikų vidinės darnos ir savivertės su savo gyvenimo kelio nuoseklumo identifikavimu, t.y. gyvenimo kelio identifikavimas nesusijęs su saviverte ir vidine darna.

REKOMENDACIJOS

1. Čia tikėtų prisiminti Carlo Gustavo Jungo žodžius, kuris sakė, kad vaikus auklėjame ne tuo, ką sakome, ir net ne tuo ką darome, o tuo, kas esame iš tiesų. Todėl siekdami, kad mūsų mažieji augtų visavertėmis asmenybėmis, atgyvenusių nuostatų pirmiausia turime stengtis atsikratyti patys.
2. Vaiko savivaizdis susideda iš tokių įvertinimų ir reakcijų, kokias jis gauna iš mokytojų ir tėvų. Todėl labai svarbu, kad vaikams jau ankstyvoje vaikystėje formuotųsi teigiamas savęs vertinimas. Mokytojai gali padėti vaikams pasiekti vidinę harmoniją bei stabilumą, mokant analizuoti savo emocijas ir jausmus, aptariant su vaikais streso šaltinius ir jų reakciją į stresą, mokant veiksmingų streso įveikimo būdų.
3. Būtina grąžinti vaikui savojo Aš pajautimą ir išlaisvinti jį nuo skaudinančio įsivaizdavimo apie save. Tik taip vaikas gali pilnai įsijungti į tyrinėjimų ir atradimų savame pasaulyje procesą. Pagrindinis Aš – koncepcijos vystymosi tikslas yra tas, kad padėti vaikui pačiam būti sau palaikymo, motyvacijos bei paskatinimo šaltiniu.
4. Esant vienodiems reikalavimams svarbu atsižvelgti į kiekvieno vaiko individualias savybes, nes gerai jas žinant, lengviau nustatyti įvairius metodus ir būdus, kurie naudojami sprendžiant atitinkamas problemas.
5. Vaikas turi būti įsitikinęs, kad jis gerai priimamas, nepriklausomai nuo jo pasiekimų ir nesėkmių. Jis turi jaustis saugus, mylimas, laukiamas tiek mokykloje, tiek namuose. Vaikas išmoksta suvokti save per supratimą kaip aplinkiniai jaučiasi būdami su juo, ką jie mano apie jį ir kaip jie atsako jam.

LITERATŪRA

1. **Adleris A.** Žmogaus pažinimas. Vilnius, 2003.
2. **Arond – Thomas M.** Understanding emotional intelligence can help alter problem behavior // Physician executive, 2004, Vol. 30(5), pp. 36 – 9.
3. **Beresnevičienė D.** Asmenų, priklausomų nuo narkotinių medžiagų, savivertė // Ugdymo psichologija, 2004, Nr. 11 – 12, p. 183 – 188.
4. **Beresnevičienė D.** Nuolatinis mokymasis Lietuvoje (psichologiniai pagrindai). Monografija. Vilnius: Pedagogikos institutas, 1995.
5. **Beresnevičienė D., Andziulytė I.** Paauglių savęs vertinimo ypatumai // Ugdymo psichologija, 2004, Nr. 11 – 12, p. 125 – 133.
6. **Beresnevičienė D., Kanienė L.** Tėvų ir vaikų sąveikos įtaka vaikų savivertei // Ugdymo psichologija, 2000, Nr. 1 (3), p. 11 - 19.
7. **Beresnevičienė D., Markovienė M., Eidukevičius R.** Jaunesniųjų moksleivių savęs vertinimas, psichologinė savijauta mokykloje, bei mokyklinis nerimastingumas // Ugdymo psichologija, 1999, Nr. 2 (2), p. 13 - 19.
8. **Bernstein D. A., Penner L. A., Clarke – Stewart A. and Roy E. J.** Psychology. New York, Boston: Houghton Mifflin Company, 2003.
9. **Botterill G., Carruthers P.** The Philosophy of Psychology. Cambridge: University press, 1999.
10. **Bulotaitė L.** Apie moksleivių savęs vertinimą. Vilnius, 1995.
11. **Butkienė G.** Mokymosi psichologija. Vilnius, 1996.
12. **Butkienė G., Kepalaitė A.** Mokymasis ir asmenybės brendimas. Vilnius: Margi raštai, 1996.
13. **Butvilas T.** Netekties išgyvenimų ir kai kurie socializacijos aspektai jaunesniajame mokykliniame amžiuje. Vilnius: Virtuali leidykla – knygynas, 2004.
14. **Carver C. S., Scheier M. F., Allyn and Bacon.** Perspectives on Personality. New York, Oxford, 2000.
15. **Corsini R. J.** The dictionary of Psychology. Copyright, 2002.
16. **Čekanavičius V., Murauskas G.** Statistika ir jos taikymai. I dalis. Vilnius: TEV, 2000.
17. **Čekanavičius V., Murauskas G.** Statistika ir jos taikymai. II dalis. Vilnius: TEV, 2002.
18. **Černius V.** Mokytojo pagalbininkas. Kaunas: Littera Universitati Vytauti Magni, 1992.

19. **Davidavičienė A.** Narkotinių medžiagų vartojimo prevencijos programa ir standartas. Metodinė priemonė. Vilnius: Valstybinis psichikos sveikatos centras, 2001.
20. **Elliot J.** How can I boost my son's self – esteem? The Times, 2003.
21. **Gage N. L., Berliner D. C.** Pedagoginė psichologija. Vilnius: Alna litera, 1994.
22. **Gailiūnaitė S.** Kai kurie normalaus intelekto vaikų mokymosi sunkumus sąlygojantys faktoriai. Psichologinė pagalba mokyklai: Konferencijos medžiaga. Vilnius: Leidybos centras, 1995.
23. **Gaižutis A.** Vaikystė ir grožis. Kaunas: Šviesa, 1988.
24. **Grinienė E., Lindišienė D., Maračinskienė E., Vaitkevičius J.** Mokymosi įtaka vaiko ir paauglio organizmui. Kaunas: Šviesa, 1990.
25. **Gučas A.** Vaiko ir paauglio psichologija. Kaunas: Šviesa, 1990.
26. **Gučas A.** Vaiko psichologija. Kaunas: Šviesa, 1981.
27. **Gumuliauskienė A.** Jaunesniųjų moksleivių savęs vertinimo ypatumai, kaip socialinės brandos apraiškos // Pedagogika, 2001, Nr. 54, p. 79- 86.
28. **Hogan R., Johnson J., Briggs S.** Handbook of Personality Psychology. Academic press, 1997.
29. **Jacikevičienė O.** Mažų vaikų grupinės veiklos pažinimas ir kooperacinių įgūdžių vystymas // Ugdymo psichologija, 2000, Nr.1 (3), p. 21 - 26.
30. **Jackūnas Ž.** Lietuvos švietimo plėtotė Europos edukacinių nuostatų kontekste. Lietuvos švietimo reformos gairės. Vilnius: Valstybinis leidybos centras, 1993.
31. **Jovaiša L.** Edukologijos pradmenys. Šiaulių universiteto leidykla, 2001.
32. **Kagan J.** Three Seductive Ideas. London, Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 1999.
33. **Kiseliuva D., Kiseliovas A.** Pradinukų matematinių gebėjimų diagnostinių – didaktinių testų skaitinė kokybės charakteristikos // Ugdymo psichologija, 2004, Nr. 11 – 12, p. 103 – 108.
34. **Kregždė S.** Fundamentalios psichologijos atramos švietimo reformai ieškant // Ugdymo psichologija, 1999, Nr. 1 (2), p. 41 – 45.
35. **Lapė J., Navikas G.** Psichologijos įvadas. Vilnius, 2003.
36. **Lassahn R.** Bendrosios pedagogikos pagrindai. Vilnius: Margi raštai, 1999.
37. **Laužikas J.** Pedagoginiai raštai. Kaunas: Šviesa, 1993.
38. **Legkauskas V.** Savimonės turinio kitimas vaikystėje ir paauglystėje // Ugdymo psichologija, 2004, Nr. 11 – 12, p. 61 – 68.

39. **Lekavičienė R.** Skirtingos socialinės kompetencijos studentų savivertė ir psichologinė savijauta mokantis // Ugdymo psichologija, 2000, Nr. 2 (3), p. 35 - 41.
40. **Markovienė M.** Jaunesniojo mokyklinio amžiaus moksleivių vidinės darnos, psichologinės savijautos bei mokymosi pažangumo tarpusavio ryšys // Ugdymo psichologija, 2000, Nr.2 (3), p. 11 - 16.
41. **Myers D.G.** Psichologija. Kaunas: Poligrafija ir informatika, 2000.
42. **Navaitis G.** Psichologinė parama vaikams. Vilnius: Kronta, 1998.
43. **Nes L. S., Segerstrom S. C., Sephton S. E.** Engagement and Arousal: Optimism's Effects During a Brief Stressor // Personality and social psychology bulletin, 2005, Vol. 31(1), pp. 111- 20.
44. **Pikūnas J.** Nuo asmens iki asmenybės. Čikaga: Ateitis, 1990.
45. **Pileckaitė – Markovienė M.** Vidinė darna ir jos raiškos vaikystėje savitumai. VPU, 2002.
46. **Pileckaitė - Markovienė M.** Jaunesniojo mokyklinio amžiaus moksleivių vidinės darnos ypatumai: Daktaro disertacija. Vilnius, 2001.
47. **Pileckaitė – Markovienė M.** Pradinių klasių moksleivių mokymosi motyvacija, psichologinė savijauta ir mokyklinis nerimastingumas // Psichologija, 2001, Nr. 23, p. 37 – 48.
48. **Pileckaitė – Markovienė M.** Pradinių klasių moksleivių vidinės darnos, savivertės, savivaizdžio ir psichologinės savijautos sąsajų ypatumai // Ugdymo psichologija, 2001, Nr. 2 (9), p. 50 – 57.
49. **Pileckaitė – Markovienė M.** Skirtingo pažangumo moksleivių savivertės, mokymosi motyvacijos ir mokyklinio nerimastingumo ypatumai // Mokslo darbai. Pedagogika, VPU, 2003.
50. **Pileckaitė – Markovienė M.** Vidinės darnos samprata ir jos tyrimo jaunesniajame mokykliniame amžiuje galimybės // Ugdymo psichologija, 2002, Nr.1 (10), p. 32 - 39.
51. **Pileckaitė – Markovienė M.** Vidinės darnos, mokymosi motyvacijos ir mokymosi pasiekimų sąsajos jaunesniajame mokykliniame amžiuje // Ugdymo psichologija, 2004, Nr. 11 – 12, p. 69 – 75.
52. **Pileckaitė – Markovienė M., Nasvytienė D., Bumblytė D.** Vystymosi psichologija: vaikystė. Vilnius: Enciklopedija, 2004.
53. **Pivorienė R. V., Sturlienė N.** Klasės auklėtojo ABC. Darbas su mokiniais. Vilnius: UAB „Efrata“, 2004.
54. **Psichologija studentui.** Kaunas: Technologija, 2000.
55. **Psichologijos žodynas.** Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla, 1993.

56. **Rajeckas V.** Asmenybės raida ir ugdymas. Vilnius, 1995.
57. **Sadker M. P., Sadker D. M.** Teachers, Schools and Society. New York, 1991.
58. **Silvia P. J., Phillips A. G.** Self – awareness, self – evaluation, and creativity // Personality and social psychology bulletin, 2004, Vol. 30(8), pp. 1009 – 17.
59. **Smith P. K., Cowie H., Blabes M.** Understanding Children's Development. Blackwell Publishing, 2003.
60. **Snyder M., Snyder R., Snyder R. (jaun.).** Vaikas tampa asmenybe. Vilnius, 2002.
61. **Stulpinas T.** Mokinių žemo pažangumo priežastys ir jų šalinimas. Kaunas, 1997.
62. **Tesser A., Stapel D. A., Wood J. V.** Self and Motivation. Emerging psychological perspectives. Washington, 2002.
63. **Valickas G.** Asmenybės savęs vertinimas. Vilnius: VU, 1991.
64. **Valickas G.** Psichologinės asocialaus elgesio ištakos. Monografija. Vilnius: Lietuvos teisės akademija, 1997.
65. **Vilkėlienė A.** Gabus vaikas: pasiekimai ir keblumai. Priešmokyklinio ugdymo turinio įgyvendinimas. Metodinės rekomendacijos. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2004.
66. **Walsch B. K.** Į vaiką orientuotų klasių kūrimas. Knyga ugdytojams. Lietus, 1998.
67. **Zimmermann B. J., Schunk D. H.** Self – Regulated Learning and Academic Achievement. London, New Džersy, 2001.
68. **Žukauskienė R.** Raidos psichologija. Vilnius: Margi raštai, 1998.
69. **Žukauskienė R.** Raidos psichologija. Vilnius: Margi raštai, 2002.
70. **Бассин Ф. В.** О „силе Я“ и „психологической защите.“ Кн. Самосознание и защитные механизмы личности. Хрестоматия. Самара: Издательский Дом „Бахрах-М“ 2003.
71. **Белопольская Н. Л.** Поло - возрастная идентификация. Методика исследования детского самосознания. Москва: Когито -Центр, 1998.
72. **Бернс Р.** Я - концепция и я - образцы. Кн. Самосознание и защитные механизмы личности. Хрестоматия. Самара: Издательский Дар „Бахрах-М“ 2003.
73. **Выготский Л. С.** Вопросы детской психологии. Санкт-Петербург: Издательство „Союз“, 2004.
74. **Выготский Л. С.** Психология. Москва, 2000.
75. **Гримак Л. П.** Общение с собой. Москва, 1991.

76. **Зимбардо Ф.** Формирование самооценки. Кн. Самосознание и защитные механизмы личности. Хрестоматия. Самара: Издательский Дом „Бахрах-М“ 2003.
77. **Колмогорова Л. С., Холодкова О. Г.** Особенности становления психологической культуры младших школьников// Вопросы психологии, 2001, N1, стр.47-56.
78. **Кон. И. С.** Категория „Я“ в психологии Кн. Самосознание и защитные механизмы личности. Хрестоматия. Самара: Издательский Дар „Бахрах-М“ 2003.
79. **Лэнг Р.** Самосознание. Кн. Самосознание и защитные механизмы личности. Хрестоматия. Самара: Издательский Дар „Бахрах-М“ 2003.
80. **Оклендер В.** Окна в мир ребёнка: Руководство по детской психотерапии. Москва: Независимая фирма „Класс“, 2003.
81. **Пепло Л., Мицели М., Морали И. Б.** Одиночество и самооценка. Кн. Самосознание и защитные механизмы личности. Хрестоматия. Самара: Издательский Дар „Бахрах-М“ 2003.
82. **Прохоров А. О., Генинг Г. И.** Особенности психических состояний младших школьников и учебной деятельности // Вопросы психологии, 1998, N4, стр. 42 - 53.
83. **Психологический словарь.** Москва: Педагогика, 1983.
84. **Пстронг Д.** Профилактика социальной дезадаптации учащихся //Советская педагогика, 1990, N12, стр. 42-46.
85. **Реан А. А.** Психология человека. От рождения до смерти. Санкт-Петербург, 2003.
86. **Соколова Е. Т.** Соотношение физического Я - образа и самооценка. Кн. Самосознание и защитные механизмы личности. Хрестоматия. Самара: Издательский Дар „Бахрах-М“ 2003.
87. **Сорокина В. И.** Психологический анализ негативных переживаний детей в начальной школе. Москва, 2001.
88. **Столин В. В.** Состояния самосознания личности. Кн. Самосознание и защитные механизмы личности. Хрестоматия. Самара: Издательский Дар „Бахрах-М“ 2003.
89. **Шибутани Т.** Я - концепция и чувство собственного достоинства. Кн. Самосознание и защитные механизмы личности. Хрестоматия. Самара: Издательский Дар „Бахрах-М“ 2003.

SUMMARY

Juknienė J. The peculiarities of self-assessment, sense of coherence and self-awareness of the 1st – 2nd formers of different advance. The final work of the Master of Psychology / the scientific supervisor – Doc. Dr. M. Pileckaitė – Markovienė; Vilnius Pedagogical University; the department of Psychology Didactics. – Vilnius, 2005. - 92 p.

In this master work there is analyzed the self-assessment, sense of coherence and self-awareness of the students of different advance. In junior school age the making human's disharmony shows through, which later causes emotional, behavior and learning problems, and social disadaptation.

The aim of research – to analyze the peculiarities of personality of the 1st – 2nd formers of different advance in aspects of self-evaluation, sense of coherence and self-identification. The goals of research are: 1) to compare the self-assessment and sense of coherence of the students of high, average and low advance; 2) to evaluate students' possibility to identify their own present, past and future status of age and sex, considering students' advance; 3) to compare students' understanding about the choice of attractive and unattractive image.

There were used the following methods of research: analysis of nonfiction, conversation, questionnaires for children. Two hundred 1st – 2nd formers at the age of 7 – 8 participated in this research. The information about those children's learning results was received from their teachers. According to this information the students were divided into three groups of advance: high, average and low. The research of self-assessment and sense of coherence was made with the whole class during the lessons, and self-awareness was surveyed with each learner individually.

The results of this research have proved the first hypothesis, that the higher rates of self-assessment and sense of coherence are typical of the students of higher advance. The second hypothesis, stating that students with better learning results can more precisely identify their own present, past and future status of age and sex, and that they more adequately understand the sequence of their way of life, has also proved.